

**REDACTIUNEA,**  
Administrațiunea și Tipografia  
Brașov, piața mare nr. 30.  
Scrisori nefrancate nu se  
primesc.  
Manuscrisuri nu se retrimit.  
**INSERATE**  
se primesc la Administrațiunea în  
Brașov și la următoarele  
**BIROURI de ANUNȚURI:**  
în Viena: la M. Dukas Nachf.,  
Nux. Angenfeld & Emeric Les-  
ner., Heinrich Schalek, A. Op-  
pelik Nachf., Anton Oppelik.  
în Budapesta la A. V. Gold-  
berger, Ekstein Bernat, Iuliu  
Leopold (VII Erszébet-körút).  
**PREȚUL INSERȚIUNILOR:** o se-  
rie garzon pe o coloană 10  
bani pentru o publicare. Pu-  
blicări mai dese după tarife  
și învoiață. — **EXCLAM** pe  
pagina 3-a o seriă 30 bani

# GAZETA TRANSILVANIEI.

„GAZETA” iese în fiecare zi  
Abonamente pentru Austro-Ungari:  
Pe un an 24 cor., pe șase luni  
12 cor., pe trei luni 6 cor.  
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.  
Pentru România și străinătate:  
Pe un an 40 franci, pe șase  
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.  
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.  
Se prănușează la toate ofi-  
ciile poștale din țară și din  
afară și la d-nii colectorii.  
Abonamentul pentru Brașov  
Administrațiunea, Piața mare,  
Târgul Inului Nr. 30. etajul  
I. Pe un an 30 cor., pe șase  
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.  
Cu dusul în casă: Pe un an  
24 cor., pe șase luni 12 cor.,  
pe trei luni 6 cor. — Un esem-  
pliar 10 bani. — Atât abona-  
mentele cât și inserțiunile  
sunt a se plăti înainte.

(Număr de Duminecă 36.)

Nr. 194. — Anul LXVIII.

Brașov, Sâmbătă 3 (1) Septembrie.

1905.

## Revista politică.

Brașov, 2/15 Septembrie.

Puținii vor fi prevădute numai înainte c'o săptămână, că *redeschiderea dietei ungare*, ați 15 Septembrie st. n., va afla o situațiune cu totul nouă în Ungaria. Nu era de crezut, că după acțiunea și târboiul cel mare pus la cale de guvernul Fejervary în jurul unui așa numit program de reforme interne social-politice, are să urmeze așa de grabă un fiasco cumplit al acestui guvern, care să-l măture de la cârma țării și să facă a se înălța érași pe orizontul situațiunii viitorului stéua coalițiunii.

Ce s'a întâmplat? Încă Dumineca trecută ministrul președinte Fejervary a fost primit în audiență de Majestatea Sa în Viena. Cu ocaziunea acestei audiențe Fejervary a împărțit din nou monarhului programul, pe baza căruia el și ceilalți membri ai guvernului cred, că ar pute să facă rânduială în țără și să câștige o majoritate în dietă, cu ajutorul căreia să înlătore de la ordinea țării desbaterile de drept public, cum e și cestiunea armatei, și dieta să se ocupe în viitor exclusiv cu afaceri interne economice și social-politice. Unul din punctele de căpetenie ale acestui program era cestiunea introducerii votului universal în Ungaria, față cu care guvernul Fejervary a luat angajamente formale, întru cât a desfășurat în favoarea acestei cestiuni o mare mișcare hrănită și susținută cu mare aparat de organele stăpânirii, mobilisându-se spre acest scop masele socialisților.

Monarhul n'a luat o deciziune definitivă în audiența de Duminecă, dér a dat să înțelgă lui Fejervary, că nu poate aproba acest punct din programul său. Ministrul președinte s'a reîntors imediat la Budapesta și într'un consiliu de miniștri a comunicat rezultatul audienței sale. Consiliul a decis să nu abandoneze votul universal din programul său, și cu această hotărâre Fejervary a plecat érași la Viena pentru a comunica Monarhului punctul său de vedere.

Fejervary a fost primit Marți înainte de amiază din nou în audiență, care s'a sfârșit cu aceea, că în urma refuzului categoric al Majestății Sale de a-și da învoirea pentru votul universal, ministrul președinte a prezentat *demisiunea cabinetului întreg*. Monarhul a primit *demisiunea*, însă a însărcinat tot pe actualul guvern cu conducerea afacerilor țării până se va forma un nou guvern. Demisiunea guvernului o publică și fôia oficială.

Causa pentru care Majestatea Sa a refuzat să aprobe punctul din programul guvernului Fejervary referitor la *votul universal* este — după cum s'a afirmat și se afirmă — *guvernul austriac*. Ministrul președinte austriac *Gautsch* și-a desfășurat îngrijirile și temerile sale în ce privește efectul ce l'ar avé asupra raporturi-

lor parlamentare austriace, decât în Ungaria s'ar introduce votul universal. Partidele radicale și socialiste din Austria ar cere și ele o astfel de reformă și elementul slav, care numără în Austria aproape 17 milioane de suflete din 25 milioane de locuitori, ar deveni preponderant în parlamentul din Viena, ér Germanii ar fi reduși la o minoritate de 1/3. Politiceii centraliste germane i-s'ar da atunci o cumplită lovitură.

Ori carî ar fi fost motivele, carî au decis pe Majestatea Sa a nu-și da aprobarea pentru votul universal, un fapt nu se mai poate contesta: prin intervenția ministeriului austriac în această afacere, s'a dat lovitură de grație guvernului Fejervary, accelerându-i căderea și înmulțind prospectele coalițiunii de a veni la cârma afacerilor țării.

Ce va urma acum? Diarele din Viena și Budapesta afirmă, că *Majestatea Sa va intra în tratări noué cu șefii coalițiunii maghiare*. E vorba chiar, ca țilele aceste să fie chemați la Viena Andrassy, Kossuth, Banffy, Zichy, carî vor fi primiți în audiență. Că va succede ori nu o înțelegere între Corónă și coalițiune — e taina viitorului.

Ucaturile ministrului unguresc de culte și instrucțiune publică date în scop de *a maghiarisa învățământul public popular* în școlele naționalităților, au măhnit în cea mai mare măsură și pe *blajinii Sași*. Cetiitorii acestui număr cunosc conținutul și spiritul acestor ucaturi ministeriale, prin carî se introduc pe căi lăturalnice dispozițiunile faimosului proiect de lege al lui Berzeviczy. În ședința dela 8 Septembrie a comisiunii administrative a comitatului Sibiiu, s'a protestat viu în contra acestor ucaturi și la propunerea membrului Wolff comitetul permanent a primit un proiect de rezoluție în care se cere dela ministru să revină asupra ordonanțelor sale și să *suprime executarea lor*. La această propunere au aderat și membrii români ai comisiunii.

Tot acesta s'a făcut și din partea comisiunii administrative a comitatului Târnava-mare.

La 26 Septembrie se va deschide *sesiunea ordinară a „Reichsrath“-ului austriac*. Desbaterile din această sesiune vor fi de sigur foarte importante, căci vor veni la ordinea țării și afacerile în legătură cu crisa ungară. În prima ședință a „Reichsrath“-ului guvernul va prezenta bugetul pe 1906. În altă ședință se va discuta cestiunea înființării universității italiene, și decât crisa din Ungaria se va rezolva mai curând, „Reichsrath“-ul va alege membrii delegațiunii austriace pentru afacerile comune.

La începutul acestei săptămâni diarele din străinătate și unele diare din Bucuresci au adus scirea, că în

urma număróselor omoruri săvârșite de căra bandele macedonene, conduse le ofițeri greci, asupra Românilor lin Maceeonia, *guvernul român a răpt legăturile diplomatice cu Grecii*. Scirea acesta încă nu e confirmată în mod oficial. Fapt este însă, că mnsitrul Greciei la Bucuresci Tombzias, primind din partea guvernului român o provocare categorică în cestiunea omorurilor din Macedonia, acesta a *părăsit* capitala României. Față cu această atitudine, ministru român la Atena, d-l Papiniu a primit ordin de a părăsi de-ase-menea postul său. Nu putem deci aștepta în curând, decât nu se vor a-plana lucrurile pe cale pacinică, la evenimente importante.

Din Mukden se anunță, că plenipotențiarii ruși și japoneși s'au întrunit pentru *negocierea armistițiului* Mercuri dimineța la stația Sakhedja (Manciuria), 10 mile la nord de Tșantufu. Stabilirea condițiunilor armistițiului va dura probabil mai multe țile.

Tratatul de pace încheiat, precum scim, săptămâna trecută la Portsmouth, a pricinuit în Japonia mare *nemulțumire*. În numeroase orașe japoneze *poporul* nemulțumit a pus la cale demonstrațiuni, carî au avut drept urmare încăerări cu poliția. Militia japoneză și poliția s'au vădut chiar constrinse a pușca în mulțime, care a început să atace ambasada englesă și să pună foc la mai multe edificii publice. Sunt numeroși morți și răniți. Se svonise chiar, că demonstrații ar fi ucis familia bar. Komura, care a iscălit tratatul de pace. Scirea acesta însă nu s'a adevărit până acuma. După scirile mai noué, agitațiunea s'a potolit și demonstrațiunile au încetat.

## „Popor” și „vulg”.

Timișoara, 10 Sept. 1905.

Națiunea noastră, poreclită naționalitate română, nu este nici poftită, nici primită a-și da concursul prin bărbații săi luminați său prin organele sale de publicitate naționale în afacerile politice de stat. Tot așa adevărat este, că nici noi nu ne imbulzim cu munca noastră în această direcție. N'avem nici poftă, nici obligamentul d'a ne viri în chip de ic între „primul Maghiar” de mai eri alaltăeri și între „fideli săi din rassa alcătuitoare de stat”, pe cât timp individualitatea noastră națională este denegată în politica statului și în viața publică militantă.

Cu toate astea nu ni-se poate denega dreptul d'a ne orienta pe noi înșine asupra mișcărilor pornite în viața publică de stat.

Adevărații bărbați de stat fac deosebire între *popor* și *vulg*. Poporul este o masă de ómenii deștepți, cu minte luminată și cu pricepere clară, consciî de misiunea și activitatea lor publică. Numai acest popor se însuflețesc pentru principii și idei mărețe; numai acest popor se luptă

și jertiesce pentru ele, căci adevărata putere, care duce ori-ce principiu său ideie la triumf, rezidă numai în popor.

*Vulgul* este o masă de ómenii ignoți, coruptibili, egoiști, carî nu cunosc adevărata însuflețire, ci numai lărmuesc; nu cunosc principii său idei mărețe, ci țin mereu ochii țintiți la proverbialul „blid de linte”; ați preamăresc pe Tran, mâne pe Bran; ați sunt cu puterea statului, mâne contra ei; ați sunt dinastici, mâne antidinastici, nihilisți, socialisti, rebeli, său — cum li se șoptesce. Cu un cuvânt: o masă, care se aplcă tot-déuna spre partea pe care o apasă vântul.

Principiul său ideea, care o aripează bărbații de stat, trebuie să fie măreță, clară, precisă. Ea trebuie să suridă *poporului* întocmai precum surid în timp de primăvară livețurile presărate cu cerealele înverđite și promițétore de recoltă bogată; ori întocmai ca o stea lucitoare pe cerul întunecat pentru marinariul isbit în timp de nópte de viforul turbat al mărilor.

Vedem noi ori ba, în timpul prezent, o astfel de ideie său în astfel de principiu pe orizontul politiceii de stat? Ori ceea-ce vedem, său numai ni-se paré că vedem, esté într'adevăr ceva măreț, clar și merit spre a însufleți *poporul* nostru, spre a-l îndemna și rescu la lucru, jertfă și luptă?

Negreșit că „*votul secret universal*” este o ideie măreță, o stea luminósă, care străluce în programul nostru național politic tot mereu, dér óre asta este stéua după care umbilă marinariul actual? Nicî de cât.

Stéua actualului marinar nu este a noastră mândră și luminósă stea. Actualul marinar nu ține cont de popor, ci de vulg. Stéua actualului marinar nu are lumină veritabilă, nici nu tinde a atrage *poporul* spre limanul mântuirii sale, ci tinde a orbeca *vulgul*, a-l asmuța și atrage într'un vifor și mai cumplit.

Lozinca de ați cu „*votul universal secret*” este numai o apucătură incidentală, artificială, un vânt care ați apasă trestia spre miadă-ți, în scopul ca mâne să dispună de ea drept mijloc, drept sculă pentru vânturile reci și ghețose de cătră miadă-nópte.

Și într'un astfel de joc frivol cu principiile și ideile mărețe, *poporul* român din Transilvania și Ungaria ar trebui să nu se amestece, căci *poporul* românesc este „*popor*”, nu vulg.

Décă bărbații țării noastre într'adevăr și cu inimă curată voesc să îndrepte cărma statului, n'au să începă, și încă în timp de „*ex lex*”, cu „*votul universal secret*” și cu *moralisarea politică a poporului din Ungaria*, *distrugerea doctrinelor false de pe terenul vieții publice de stat*.

Ceea-ce corupția, judaismul, egoismul — particular și politic — și șovinismul au séménat, udat și cultivat timp de 4 decenii și mai mult, — nu poți ignora, nu poți delătura

prin o simplă apucătură accidentală, fie ea ori-cât de istetă, sau binerésunătoare.

De aceea cred, că adevărații aderenți ai partidului nostru național, adevăratul popor românesc nu are, după părerea mea, nici motive de însuflețire, nici motive d'a lua drumurile în cap pe la adunările cu tema: „votul universal secret”.

Poporul român are să rămână și de astădată în starea sa excepțională în care este politică forțată a fi. Pe când alții tind a ne îngrupa, — noi să dăm, pe terenul cultural semne de viguroasă viață; pe când alții voesc a ne răpi limba, — noi să o vorbim, scriem și iubim; pe când alții, în numele legii, al libertății și al dreptății, ne bat și ne încătușază politicesc, — să strigăm sus și tare: trăiescă libertatea națională!; pe când alții ne priveșc în patria-ne câmpie de heloși, — noi să ni-o iubim din tot sufletul nostru.

Poporul român are programul său național, și asta este tot ce are pe teren politic în această țară. Să fim cu credință, cu devotament, să lucrăm cu abnegațiune pentru realizarea lui și — negreșit vom învinge.

Delafabric.

**Adunările populare pentru votul universal** continuă să se țină în diferitele puncte ale țării. O astfel de adunare s'a ținut la 11 August în Șomcuta-Mare, centrul cercului electoral al Șomcutei. A participat popor și inteligență în număr de câteva mii alegători și nealegători. Adunarea a fost presădată de d-l Nicolae Nyilvan, în curtea căruia s'a întrunit poporul. Au ținut vorbiri Dr. T. Mihali, Vaida-Voevod și Dr. A. Nyilvan, desfășurând în vorbire în însemnătatea votului universal, fără restricțiuni. Adunarea a ținut 3 césuri în cea mai bună ordine. După cum ni-se scrie, înainte de adunare se vorbea, că câți-va jidanii au de când să turbure adunarea, de aceea s'a și cerut de la oficiul administrativ ajutor polițial. S'au și trimis 8 gendarmi, cari însă n'au avut nici un lucru, deoarece nu s'a întâmplat nici o neorânduială. S'a hotărât să se trimită o rugare către dieta țării pentru a se introduce votul universal secret, care să nu fie condiționat de cunoșcerea scrierei și cetirei. Deputatul cercului, Teleki Pal, să fie rugat să prezente dietei această rugare a alegătorilor săi. S'a constituit apoi un club electoral român în cercul Șomcutei, constatator din 25 persoane.

Tot în scopul de a se discuta asupra cestiunei votului universal se va ține o adunare populară Duminecă la 17 Septembrie n. în comuna Romos. Cu ocazia această își va ține darea de seamă către alegătorii deputatul Vlad.

În *Neoplanta* (Ujvidék) s'a ținut la 12 Septembrie o adunare mai mară *Sérbilor*, în care s'a protestat contra proiectului votului universal, așa cum ea s'e-l facă Kristoffy. Au participat la 600 de oameni. S'a prezentat la adunare și deputatul român Dr. A. Novac. Redactori Jassa *Tomici* dela *»Zastava«* a vorbit despre crisă, Dr. Branko *Ilijici* despre voia universală. La finea vorbirii și-a espriat regretale, de celor din Viena li-a sucs cu ajutorul Maghiarilor a strimtora aționabilitățile. Adunarea a votat apoi cuscutul proiect de rezoluție al clubului naonalist din dietă.

**Pe pragul noului an șolar.**

Erī s'au început la școlile românesce din Brașov înscrierile pentru noul an șolar 1905/6. După o vacanță de două luni locul din fața edificiilor școlare în Gröverī a început din nou să se ppuleze. Părinți și elevi sosesc cete-cete și cu pașii sfioși trec pragul școlilor, pentru a cere intrare în locașul sciințelor și al muncii spirituale.

Nota generală a vieții ce dămesce în fața școlilor, e sərbătoréscă, dr și veselă. Deoparte fețe îngândurate și seriose. Sunt părinții, cari priveșc cu o drecare îngrijire în viitor, cugetându-se a sörtea copiilor pe cari li aduc de grele ertfe din mari depărtări, ca să se adapte la isvorul neseecat al culturai românesce. Orī-cât de mari ar fi însă aceste jertfe și orī-cât de mult ar apăsa grijile și gândurile sufletul părintesc, — speranța că copiii vor răsplăti cu belșug jertfele numeroșe prin bună purtare și progrese în studii, face să se umple inimile părinților cu mândrie și mângăiere și să uite pentru moment greul vieții.

De altă parte fețe vesele și zimbătoare: Sunt fețele rumene și sănătoșe ale copiilor, cari după o paușă de două luni, își reved colegii și povestindu-și multele întâmplări din timpul vacanțelor, reînvișc vechea preținie pentru durata unui nou an școlar.

Fie, ca noul an școlar să împlinescă speranțele tuturor, bătrâni și tineri, cari se pregătesc a depune munca lor pe altarul culturai românesce!

\*

Înscrierile regulate duréză până mâne Sâmbătă la amiazi. Până astăzi la orele 12 s'au înscriș la școlile secundare 182 elevi. Sâmbătă d. a. la orele 3 se va ceta elevii regulamentul școlar.

Duminecă la orele 9 elevii împreună cu profesorii vor asista la serviciul divin, când se va ceta și rugăciunea pentru poșorire a ducului sfânt asupra muncii spirituale și educative, ce se va depune în noul an școlar.

Luni se va începe învățământul regulat, *ér Marți*, în case de timp favorabil, se va face excursiunea obicinuită de tómnă în Poiană.

**SCIRILE DILEI.**

— 15 Sept. n.

**Atragem atențiunea publicului nostru** asupra concertului Ștefănescu-Millea, ce se va da mâne Sâmbătă séra la hotelul central (nr. 1). Trebuie să sprijinim pe artiștii noștri, procurându-ne în același timp și noue câteva momente de distrație nobilă.

**Alegerea din Bocșa.** Erī s'a făcut alegerea de deputat în cercul Bocșei, în care a candidat, după cum se scie, ministrul de interne *Kristoffy*. Deoarece n'a avut contra-candidat, *Kristoffy* a fost proclamat ales cu unanimitate.

**Cutremurul de pământ din Italia.** Italia de sud a fost lovită în nopătea de 9 Septembrie n. de o teribilă catastrofa, cauzată de un cutremur de pământ. În timpul unei nopți, un cutremur înfricoșat a șguduit provincia italiană Calabria, pustiind numeroșe comune și orășele și prefăcând în scurt timp cele mai frumoșe ținuturi în ruine. Până acuma s'au constatat peste 2000 morți, mai multe sute răniți și 30 comune pustiite. Omenii învățați spun, că cutremurul a fost pricinuit de erupțiunea din urmă a vulcanilor Stromboli și Etna. Alții susțin, că luna a fluidizat pe neobul pământului. În comuna Serrastretta fulgere din senin au anunțat catastrofa, ér în celelalte părți nimic nu dădea de băneuit decât se apropie teribila catastrofa. Animatele, cari de regulă presimt catastrofe de felul acesta, stăteau liniștite. Regele Italiei, care visitéza acum locurile pustiite, a pus la dispoziție familiilor celor nenorociți 100.000 lire, ér regina Margareta 50.000. De asemenea și alte persoane bogate și instituții au trimis la fața locului ajutoșre în bani și victualii. Misericordia și gróza între locuitorii continuă, deoarece zguduirile n'au încetat.

**Călătoria suveranilor români în streinătate.** Regele României a sosit la München, unde a făcut Miercuri o plimbare prin oraș. Consulul general d-l de Günther a fost invitat la dineu; după amiazi regele a vizitat muzeul național. — Prințul Ferdinand al României, precum și princesă Maria împreună cu copiii lor, prințul Carol și prințesa Elisabeta, au sosit Miercuri la ora 8 1/2 dimineța în Viena, venind din *»Kärnten«*.

**Din Rêșnov** ni-se scrie, că d-l Marin Dumitrescu, director de liceu din Bucuresci, care a trecut vara în această comună, a deschis o colectă pentru cei-ce au fost păgubiți prin foc, scriindu-se în fruntea listei cu 20 corone. Totodată suntem rugați a rectifica scirea tendențioșă publicată în *»Kr. Ztg.«*, unde scriindu-se despre focul de la 1 Septembrie, se spunea, că pompierii români nu s'au prezentat de cât în număr de 17. Acesta — după cum ni-se scrie — este un neadevăr, de ore-ce pompierii români au fost de față în-cum de 44, ér cu grade cu tot peste 50, ceea-ce pentru timpul actual, când oamenii sunt împrașcși la lucru, este un număr destul de frumos.

**Plecarea delegaților păcei.** Din New-York se anunță că membrii ruși ai delegațiunei păcei, au plecat Miercuri pe bordul

vasului german *»Kaiser Wilhelm 2«*, după-ce mai întâi d-l Witte și Rosen au făcut o visită comisarilor japoneși; delegații ruși au rămas o jumătate de oră la cei japoneși. D-l Witte a mulțumit cu această ocașie reprezentanților pressei.

**Descoperirea unui complot în Sérbia și Bulgaria.** Din Belgrad vine scirea, că aici și în Sofia s'a descoperit o conjurațiune, care avea de scop să provoce mari disordine în Balcani. Complotiștii voiau să atenteze și la viața regelui Petru și a principelui Ferdinand. S'au făcut numeroșe arestări. Se crede, că complotiștii stau în legătură și cu atatul, ce s'a sêvrșit sêp-témănila trecute contra Sultanului.

**Colera.** Din Hamburg se anunță, că colera nu s'a mai ivit aici. Nu s'a produs nici un nou cas de coleră nici în Galizia. După ziarul oficial *»Staatsanzeiger«*, s'au ivit în Prusia 15 casuri noue de coleră; 4 decese de coleră asiatică se anunță în Prusia de la 12 până la 13 Septembrie st. n. amiazi. Numărul total al casurilor de coleră până acum este de 179, dintre care 65 decese.

**Lupte sângeróșe în Tiflis.** După comunicația agenției telegrafice ruse, un mare număr de lucrători au năvălit Miercuri în sala de ședință a primăriei. Guvernatorul general a provocat pe primar, ca să dispuse evacuarea salei de ședințe. Primarul a declarat a nu fi în stare de a îndeplini această somație, în urma căreia a primit ordin de a înainta după un comisariu poliției a adus o sotnie de cazaci, al cărei comandant a încercat să împrașciece mulțimea, promițând de a nu face nici o arestare. În timpul evacuării, câți-va necunoscuți au tras focuri de revolver asupra cazacilor. Un alt grup de manifestanți făcure în zidurile caselor învecinate, continuând a țide focuri, și rânind într'un mod fôrte grav pe un ofițer de cazaci și un agent de poliție. În urma acesteia soldații deschiseră un foc asupra mulțimei, omorând într'un stoc de óra 27 de persoane și rânind într'un mod grav 75 de persoane.

**Musica orașului** va cânta mâne, Sâmbătă, la orele 5 d. a. pe promenada de jos.

1. Efect sigur vindecător. Toți aceia, cari sufer de nemistuire sau stomațul nu funcționează regulat ceea ce cauzéază constipație, durere de cap, lipsă de apetit sau alte bóle, pot conta la vindecare asigură prin folosirea cunoscutelor *»prafuri seidlitz a lui Moll«*. Cutii originale a 2 cor. se pot căpeta zilnic prin postă dela farmacistul *A. Moll* liberantul curții din Viena Tuchlauben 9. În farmaciile din provincia să se cêră preparatul *A. Moll* provédut cu marca de contravenție și subscriere.

**Din suferințele Românilor macedoneni.**

În Epir Grecii au cređut, că e bine să se începă cu Abella. Celelalte comune îngrozite n'au să opună rezistență.

Planul s'a pus în aplicare. În nopătea zilei de 22 Iulie, o bandă de antariți introducându-se în Abella, a prins și a asasinat pe marele celnic (proprietar de vite) Toli Papa împreună cu fiul său,

**FOILETONUL »GAZ. TRANS.«**

**Bona Țaravnei.**

De Th. Randal.

Trenul trecea repede în dimineța acoperită de cétă. Cerul cenușiu de iarnă apăsa greu asupra stepelor albe și nemărginite și în după o nopăte nedormită, sórele într'o lumină roșietică.

Cei mai mulți pasageri dormeau încă, oăci ei se aranjaseră comod în elegantul tren expres de la Petersburg.

Intr'un oupeu de clasa II, ședea o damă tînéră, cu ochii pe jumătate închiși, retrasă într'un colț. Fața ei slabă și palidă, încadrată de un păr castaniu ondulator, avea trăsături energice și firme. Totuși gura era mică și forma ei deosebită de expresivă a feții. De când trecuse granița státu neliniștită și tăcută până când celelalte două

dame cu cari călătorea împreună și cari i-se recomandaseră ca contese Tornoskoy, o invitară să dejuneze cu ele. Propunerea fú primită cu mulțumire.

Când trenul se opri, Irma de Laurent — așa se numea tînéra damă, — eși pe platformă și privi cu ochii cercetători de-alungul peronului.

— Nu înțeleg, murmură ea mușcându-și buzele, nici un semn, nici o indicațiune! Ea se întorse pentru-ca să între în oupeu, când de-odată se atinse de un domn înalt, de o înălțime înaltă și elegantă, ale cărui priviri se pironiră cu mirare pe fața ei frumóșă și pe talia grațioșă.

— Pardon, d-șórá, dișe el salutându-o cu pălăria.

Ea își înclină puțin capul și voi să trecă înainte, când de-odată un mic glob de hârtie trecu prin aer și cădu la picioarele ei. Mai înainte de a înțelege, ce se întâmplase, el îl ridicase și-l ținea strâns în mână.

Picăturile de sânge dispărură de pe fața ei și ochii ei blândi țigneau fulgere.

Un moment se măsurară amândoi din creștet până la picioare, cu priviri scrutătoare, apoi el dișe cu vocea liniștită:

— Acesta este de sigur o dungă peste socotéla d-tale, d-șórá, că globulețul se află în mâna mea.

Ca prin farmec se schimbă fața Irmei, când ea răspunse rîdend șgomotos: Ai dreptate d-le, nu este plăcut când o scrisóre de amor este confiscată de un al treilea — dér conțez pe discreția d-tale.

El o privi cu óreși-care îndoială, apoi îi întinse globulețul.

— Este lucru periculos, de a trimite în aceste ținuturi neliniștite scrisori de amor în formă de glónte, dișe el cu un ton apăsat... și póte este nedrept din partea mea de a-l ceta acest tesaur, dér ceta póte rezista unei priviri atât de fermecătoare?

— D-ta cređi dór' că această hârtiuță cuprinde primejdióșe secrete de stat? dișe ea zimbînd. Ei, pentru-ca să te liniștesc, il voi deschide în fața d-tale și îți-l voi da să-l cetesci.

Globulețul dispărú un moment în mâna ei, și apoi îl desfăcu și îl dădu.

„Te iubesc astăzi, ca în tot-déuna! Georg“ ceta el.

— „Urăsc pe George“ șopti el, dându-i înapoi biletul.

— Așa! răspunse ea cu recelă și-i întorse spatele, pe când el își cerú scuze pentru indiscreția sa involuntară, ceea-ce ea primi bucuroș.

Contesa Tornoskoy o aștepta la intrarea cupeului și prin ea află Irma, că n'a fost nimeni altul, decât contese Zillkowsky, cu care ea tocmai vorbise, unul dintre cei mai buni funcționari ai poliției Țarului.

Irma se îngălbeni, dér începú imediat o conversație indiferentă și prin vorbe glumețe trecu restul călătoriei până la Petersburg.

Ambele contese își luară rémas bun cordial de la drăgálașa damă, și-și dădură adresa.

Cu mica geantă în mână Irma trecu repede spre eșire prin mulțimea cea desă

care e însurat, Sterghiu Papa, precum și băiatul preotului român Pericle Puliareu.

Ei au căutat în primul rând să pună mâna pe revizorul N. Tacit și pe institutorii români. În afară de cei asinați au mai prins încă pe 6 dintre notabili din comuna, cu a căror răpunere cred, că se va stinge mișcarea românească din Abella.

Acești șese inși au fost duși la munte, și au trimes vorbă familiilor lor, ca să le dea o sumă importantă pentru răscumpărarea lor.

Din acești șase, 2 sunt frați vitregi cu dl N. Tacit și unul îi este ginere de soră, doi aparțin familiei Zarma. Dl N. Tacit a răușit a doua și se refugieze la Grebena, unde se și găsește.

E de prisos a se descrie grôza și desolarea ce a cuprins comuna Abella.

In comuna bulgărească Precupana pe lângă Florina, s'a petrecut un fapt, care oglindesc pe deplin starea actuală de lucruri din Macedonia.

Comuna Precupana a trecut de curând la Exarchie, ér bandele grecesci au năvălit săptămâna trecută, ca s'o aducă la vechia ei stare. Bandele au luat cu ele și un preot grec din Lehoa, care a oficiat în biserica din Precupana în limba greacă. Intr'un cés toți Bulgarii din Precupana, sub farmecul pumnalelor și revolverelor, au devenit Greci.

Pentru a sărbători acest mare succes, bandiții greci s'au dus la munte, unde au pus în frigere mai mulți miei și berbeci. Toți notabilii din Precupana au luat parte la acest banchet, dîcînd: amin! de câte-ori bandiții strigau Trăiescă Elada! Când erau în toiul petrecerii, étă... că se aude, că vin comiții bulgari. Grecii au înghețat.

De voe de nevoe, au trebuit să susție lupta. Au cădut 27 de palicari și 3 bulgari.

În toiul luptei, étă că a sosit altă veste și mai grozavă, că vin turcii, cari au tras și în greci și în bulgari. Nenorocii de greci au perdut încă 5 inși, ér bulgarii au scăpat ca prin minune.

## Adunarea generală a „Racoțanei.”

Șeica-mare, în Sept. 1905.

Precum s'a publicat convocarea și în „Gazeta Transilvaniei”, adunarea generală extraordinară a institutului de credit și economii „Racoțana” s'a ținut aici în Șeica-mare în 3 Septemvrie în casele proprii ale institutului.

Scopul principal al adunării acesteia extraordinare a fost, ca să se anuțe înființarea unei filiale în Mediaș, oraș aproape de domiciliul institutului. — Adunarea fu condusă din partea d-lui Nicolau Racoța medic cercual, președintele și directorul institutului.

În vîră de deschidere a apreciat d-l director mai pe larg necesitatea și

avantajele înființării filialei din cestiu, ér după ce s'au modificat statutele, impuțterciindu-se institutul de a înființa una s'eu mai multe filiale, la propunerea bine și în detalii motivată a acționarului din Sibiu Iuliu Bardosy, adunarea a primit cu unanimitate în principiu înființarea filialei în Mediaș, încredințând esecutarea acestui conclud direcțiunei.

Mediașul este un oraș străvechiu cu caracter săsesc în care pe lângă 3106 Sași, locuiesc și 2455 Români de ambele confesiuni. Are magistrat propriu, pe lângă asta este sediu al preturii și judecătorei cu carte funduară a cercului, are gimnasiu luteran complet, școlă agronomică, școlă pop. de stat și altele școle ale ambelor noastre confesiuni, și decât considerăm cercul estins și bogat, trebue să felicităm numai direcțiunea „Racoțanei”, cumcă conducătorii ei au avut ideea salutară de a înființa în Mediaș o filială, unde deși mai există 2 institute de bani săsesci, — totuși cu siguranță se pôte aștepta, că și filiala noastră, a unei bănci românești, va prospera.

După bilanțul institutului publicat în adunarea generală ordinară din 9 Februrie a. c. „Racoțana” cu un capital de 100.000 cor. împărțit în 1000 acții, are un fond de rezervă de 14.760 cor., are conducătorii harnici, ómeni de specialitate, speranța noastră întru prosperarea filialei este deci fundată.

Mai amintesc, de că considerând iubirea institutului de 10 ani de la înființarea lui, la propunerea acționarului din Sibiu Iosif Lissai adunarea generală cu unanimitate și mare însuflețire a adus conclud, ca să se exprime recunoștință și mulțămire protocolară d-lui Nic. Racoța, care este așa dîcînd sufletul institutului și dela înființarea lui până astăzi cu mult zel și abnegațiune a purtat oficiul de director.

Șeicanul.

## ULTIME SCIRI.

Budapesta, 15 Septemvrie. Ađi înainte de deschiderea dietei s'au adunat în masse socialiști, purtând insignii, drapele și pancarte. Ordinea a fost menținută de poliști călări. La președintele Justh s'au prezentat 3 deputațiuni: a socialiștilor reorganizați, cari au prezentat o petiție, cerénd înțaiu realizarea postulatelor naționale și numai după aceea voțul universal; a doua deputațiune a fost a independiștilor, care a exprimat încrederea față cu coalițiune; a treia a fost a socialiștilor internaționali, cerénd voțul universal. Justh a răspuns rugând deputațiunile, să aștepte hotăririle dietei.

Deschidéndu-se ședința Kossuth își repetă îndestul pentru amânarea dietei până acum. Răspunde Tisza dîcînd, că după cetirea rescriptului regal nu se mai pôte vorbi la acest obiect. Justh chiamă pe Tisza la ordine. Se produce discuție sgomotoasă, la care iau parte Drakulici, Tisza și Fejervary. Acesta dîce, că acum

nu mă e la loc a discuta asupra rescriptului regal. Membrii guvernului părăsesc sala. Polonyi predă președintelui actul de acușiune contra guverniului Fejervary.

S' deschide ședința formală la 10<sup>1/2</sup>. Membrii guvernului de față. Fejervary anunță demisiunea cabinetului, dîcînd că Maj. Sa sperază, că vă reși formarea unui cabinet coaliționist Tot-odată anunță noul rescript regal, în care se amână din nou dieta până la 10 Octomvrie. Kossuth însă torbesce despre adresa coalițiunei. La sfîrșit după o desbatere mai lungă se primesce propunerea lui Kossuth, în care se protestază contra amânării dietei.

Ađi nópte socialiști au făcut demonstrațiuni și au avut loc mai multe ciocniri cu poliția și răniri.

Berlin, 14 Septemvrie. Din Yokohama se anunță, că casarma poliției a fost incendiată ađi nópte. 36 poliști au fost răniți. Consulatul american e păzit de poliție.

Tokio, 14 Septemvrie. Cu ocazia ultimelor turburări, au fost răniți 388 funcționari de poliție, 16 pompieri și 2 soldați. Din public și turburători 9 au fost omoriți și 387 răniți.

Petersburg, 14 Septemvrie. Din Tiflis se anunță: Inspectorul căilor ferate prințul Komanov a fost ucis c'un pumnal de un cantonier.

Bărfeli cu patentă »activistă«. — Ni se atrage atențiunea asupra expectațiunilor cu cari aspirantul la deputație Dr. Vaida-Voevod s'a năpustit așa, ca din bun senin, în adunarea populară ținută la 5 Sept. în Deșiú asupra fôiei noastre. Nu era s'eu dăm — precum nici nu dăm — vr'o atențiune complementelor »cavaleresci« ce ni-le face numita personă, decât mai mulți prieteni și aderenți ai noștri nu și-ar fi exprimat mirarea asupra felului slăbănog cu care Dr. Vaida-Voevod s'a încercat a-și slobodi săgéta veninosă a calomniei în contra organului nostru. Étă despre ce e vorba:

Numitul d. Dr. Vaida a aflat, că din punctul de vedere al »activismului«, ce se practică ađi la noi, ar fi absolut necesar, ca în fața poporului adunat în Deșiú să »constate«, rogu-vé, că »Gazeta Transilvaniei« nu numai că nu s'ar ocupa cu afacerile naționale de interes general, ci s'ar nisui a reduce însemnătatea acțiunei noastre politice, parte prin aceea, că ar tăc despre acțiunile de mare importanță (puse la cale de activiști), parte prin aceea, că »adese-ori prin reproduceri falsificate« ar voi să »seducă opinia publică românească«.

Câte vorbe, atâtea bărfeli și adevărate falsificări.

Nu scim în ce tóne a putut fi bărfitorul nostru, când în chipul acesta și-a vèrsat veninul în contra noastră. Una însă o scim și o afirmăm cu tótă țaria convingerei noastre celei mai bune, că a ațita astfel într'o adunare de popor în contra unui diar național politic românesc inde-

pendent, care nu numai că s'a ocupat și se ocupă constant și conșciențios cu afacerile naționale de interes general ale poporului nostru, ci mai crede, că e o datorie națională a sa, să caute cu zel neobosit a îndrepta dela rădăcină rēul ce bântue politica noastră și a pune în adevărate lor lumină »acțiunile« politice ale aceloră, cari dau din gropi în gropi, — o astfel de ațitare, dîcem, nu e de loc vrednică de un Român, fie cât de slab, cu atât mai puțin de un tîner bărbat, care se crede »menit« de sörte a învèrți și el șuruburile politice românești. Nu e o virtute patriotică și națională o astfel de purtare, ci o imoralitate politică.

Dér nici că ne trece prin minte a-ne apéra în contra acestui atac, venit din partea unui om, care și-a uitat de datorie ce i-o impune demnitatea și lealitatea față cu »adversarul«, pe care pretinde a-l combate. Colónele diarului nostru și atitudinea noastră politică națională, cunoscută tuturor Românilor de bine, sunt o viuă și puternică dovadă, că d-l Vaida-Voevod n'a grăit adevărul, — ci a suspiciunat și birfit fără nici un temeiú.

Atâta am ținut să constatăm.

## Un tată cătră fiul său.

Mai jos publicăm o scrisóre a părintelui Ioan Clintoc senior, paroch gr. cat. în comuna Chinezu (Èr-Kenéz), diecesa Orădiú, și fost profesor la gimnasiul gr. cat. din Beiuș pe vremea când acela gimnasiu era încă româneș. Scrisóra este adresată fiului său Ioan Clintoc junior, paroch gr. cat. în comuna Beznea, situată pe valea Crișului-repede și încorporată aceleiași diecese.

Cetitorii numărului de Dumineca al »Gazetei Transilvaniei« neavénd cunoscință despre antecedentele, cari au provocat această scrisóre, trebue să le comunicăm pe scurt, ce s'a întimplat.

Tînerul preot din Beznea a publicat un articol în fôia ungurească „Tizantul“ din Oradea, descriind pe proprii săi credincioși în colorile cele mai negre. Bețivi, zurbagii, făcători de rele, disprețuitori și profanatori de cele sfinte. Așa zugrăvia părintele Clintoc jun. pe Români gr. cat. din Beznea. Dér nu s'a mulțumit cu atâta, ci a batjocurit și pe credincioșii bisericei surori gr. orientale, ér despre preoții gr. or. a scris cele mai insultătoare lucruri.

Un amic al fôiei noastre din Oradea ne-a trimis articolul lui Clintoc cu rugarea să ne spunem și noi cuvéntul. Și într'un număr de peste săptămână am înfierat după cuviință cele scrise de tînerul preot, vèșteđindu-ı atentatul într'un articol, căruia i-am dat titlul: „O pasere care-și spurcă cuibul“. În articolul nostru am probozit rēu pe tînerul Clintoc pentru fapta, că s'a dus în tabără adversă și ocărăscă neamul, și am apelat la P. S. Sa Episcopul din Oradea, rugându-l, ca să-și întindă cărja arhierescă, spre a lovi pe nesocotitul preot.

Cele scrise de noi și-au avut efectul, căci în scurt timp tînerul Clintoc ni-a scris o scrisóre, în care ne asigură, că ceea ce a scris a scris cu bună credință, avénd gândul de a îndrepta și în sfîrșit promite, că totdeuna va fi conșcient de misiunea sa de preot și Român.

La lumina unui felinar de pe stradă, ea desfăcú cu îngrijire globulețul ascuns și ceti repede: „În hotelul Europa te așteptă alte sciri“.

Ea strigă un birjar și porni la hotelul Europa.

„Un bun debut, de a trage pe sfóră ohiar pe contele Zilkowsky,“ murmură ea, rāzîrîndu-se de perinele trāsureaui.

\* \* \*

Irma sta la ferestra camerei ei de la hotel și privea asupra prospectului Newski.

Cete de militari și lucrători alergau înainte.

Din când în când rēsunau strigăte și sbierete înăbușite. Săbiile scanteiau, loviturile cădeau, se auđiau injurături și blesteme.

După aceea urmă o tăcere, până când corpurile sāngerānde și neinsuflețite, păzite de un puternic cordon militar, fură încărcate pe caré și transportate.

Irma se îngrozí. Era óre cu puțință ca aceste tóte să se întimple în vécul al XX-lea?

O bătaie în ușe, o intrerupse în contemplările ei. După un moment un tîner și frumos sublocotenent de husari sta în fața ei.

— Dér Irma, pentru numele lui Dumnezeu ce însemnéază acesta? strigă el plin de spaimă. Tu aici în mijlocul revoluțiunei?

Ea îi întinse améndoué mánile. Liniștesce-te Boris Wladimirov, am să vorbesc lucruri serióse cu tine, dér deocamdată sunt liberă și sănétósă.

El o trase la pieptul său și-i acoperi fața cu sărutări fierbinți, ameiț cu totul de frumusețea ei.

Ea-și închise ochii și când îi redeschise, ei erau plin de lacrimi.

— Irma, scumpul meu inger, se ruga el, spune-mi, ce te-a adus pe tine aici în acest iad, spune-mi dragă, spune-mi?

Ea-l atrase lângă dēnsa pe sofă și-i dîse încet:

— Trebue să-mi iau rémas bun de la tine.

— Rémas bun? esclamă el consternat, ce voesci să înțelegi prin acesta?

Ea se ridică repede, încuiă ușa, cercetă tóte perdelele și gardinele camerei, și căută și sub sofă.

După aceea se așeză érăși lângă tînerul ofițer, care o privea uimit și-i luă mánă cu tandreță.

— Pentru-ca să mă înțelegi bine Boris, începú ea, trebue să mă reintorc la timpul când tu ca tîner aspirant de ofițer, ai venit la noi în Paris. Tu vedeai atunci în mine numai pe mica Irma, ingerul și rāsfațatul copil al profesorului de Laurent, și nici prin gând nu-ți trecea, pentru-ce mare misiune era destinată această copilă.

— Misiune mare!..., murmură Boris.

— Da am, o misiune mare și grea. Mama mea era, după cum seii, Rusóică, flica unuia dintre cei mai cunoscuți nihilști din vécul al XIX-lea. Ca fată tîneră a luat parte la revolta în contra țarului și fú exilată în Siberia, dér a reușit să fugă de acolo la Paris, unde deveni guvernantă într'o bogată familie rusescă. După trei ani se căsétori cu tatăl meu. Acesta cunoscea istoria ei, îi luă însă fāgăduiala firmă, că nici-odată nu se va mai ocupa personal cu nihilismul. Dér ea

jură în acelaș timp, că copilul ei cel mai mare va relua lupta după dēnsa. Copilul ei cel mai mare și mic sunt eu.

— Tu ești așa-dér...? strigă el.

— Da! șopti Irma.

Améndoi tăcură câte-va momente...

Boriș se ridică și începú să se preumblé agitat prin cameră.

— Este lucru josnic din partea ta, ca să-mi spui acesta numai acum, Irma, dîse el cu o voce înăbușită.

Ea clătina din cap cu tristeță.

— Nu spune, că este josnic Boris, ci numai o slăbiciune. Sunt femeia, veđi tu, o femeie cu inimă și cu sentiment, și te-am iubit...

— Ei, atunci retrace-te! Mai este încă timp! strigă el.

Ea-și întinse mánile spre el, în chip de apărare.

— Nu, de o mie de ori nu! dîse ea cu mândrie și hotărîre. Țelul pe care-l urmărim, este prea sfânt, pentru a-l trada cu lașitate.

— Dér, nenorocito, tu nu înțelegi, că acesta însemnéază mörte sigură?

Cu acesta pentru publicitate s'ar fi încheiat incidentul, rămânând ca părintele Clintoc să răspundă Arhiepiscopului său, care de sigur îi va fi cerut socotela despre cele săvârșite. Dilele acestea însă primăm scrisoarea de mai jos a părintelui Clintoc senior, care fiind departe de fiul său, numai din gazete a aflat despre isprăvile lui și acum vine să-i reamintescă învățăturile primite în casa părintescă, dojenindu-l pentru cele săvârșite și îndemnându-l să se întorcă la iubirea și respectul ce-l datorează fie-care Român mamei sale, națiunii. E'tă scrisoarea:

*Fiului meu!*

Soiul oă păstrezi încă cu scumpătate reminiscențele trecutului, ce-ți revocă în memorie acele dulci momente, când ca copilăș erai avisat la brațul părinților tăi. În această etate fragedă, cuvintele prime ce le-au pronunțat buzele tale au fost: *tata și mama*. Două cuvinte sacre și cu atât mai maiestose, cu cât acele le-ai rostit în limba mamei tale, în limba românească!

Părăsind brațul mamei tale, între jocurile copilăresc, ce erau o distracție inocentă pentru tine, progresând în vorbire, în timpul recreării după aceste distracții, prima învățătură ce ai câștigat-o a fost, când cu mâinile împreunate și ochii îndreptați către ceriu, recitai rugăciunea Domnului, devenind cu încetul la cunoștința aceea, că mai ai un *tată*, și că acel *tată* e o ființă mai sublimă, superioară, Creatorul universului. De abia ai ajuns la această conștiință, ai știut și aceea, oă pe lângă mama-ta dulce care te-a adăpostit cu atâta grije și căldură, mai ai încă o *mamă*, care asemenea e sublimă și maiestosă, și că aceasta e *națiunea* ta.

Ca fiul acesteia ai pășit în viață, nutrit de speranțele cele mai măgulitoare, propunându-ți firm și tare, oă la adăpostul ce l'ai ajuns ca preot, vei lupta pentru propagarea religiei noastre sfinte, oă ca Român pentru deșteptarea ambițiunii naționale a poporului tău, încredințat grijei tale păstorești.

Cât eram de fâlos și emoționat, când am auzit prima-ora cuvintele sacre ce le-ai rostit de pe amvon către eredității tăi, documentând lacrimile din ochii lor, oă acele au atins, ba mai mult, au străbătut la adâncul inimei lor.

Sub influința acestor impresii plăcute m'am convins, că tu, credincios învățăturilor însușite la căminul părintesc: a simți și vorbi românește, — le dovedești oă zel și energie și în viață.

Cu atât mai mare mi-a fost deol consternațiunea, cetind articolul tău *Miserii românești*, în care reprobol datinele noastre rituale și desprețuiesc slăbiciunile poporului. Nu puteam să-mi explic, ce a putut să te conducă la această isbucnire violentă, ce nu se potrivește nici cu caracterul tău ca preot, nici cu reputațiunea ta ca

Român. În primul moment eram să te judec cu totă rigorea, oă combinând atitudinea ta de până acum, am ajuns a convingerea, că la acest fapt necorect a putut să-ți dea îndemn, oăte relațiunile tale sociale, ce stau sub presiunea curentului inficiat de șovinismul timpului modern, care te-a răpit cu sine, neougetând tu apoi la aceea, oă prin asta vei fi espus judecării publicului român, oă — lurare — s'a și pronunțat asupra ta.

Ce ai făcut e regretabil și reclamă îndreptare, oă să fi éráși rehabilitat în onorea și reputațiunea ta, dovedind prin fapte că în oficiul tău ești preot adevărat, pătruns de cuvintele mărele ale profetului națiunii române, care sub influința inspirațiunii sale divine esclamă:

„Preoți cu crucea în frunte“

de cari cuvinte sfinte fiind pătruns preoții români, începând de la diaconul Coresi, Cichindeal și până la Arhiepiscopul nostru cu nume nemuritor, Vulcan și Pavel, au lucrat și condus națiunea la limanul dorit.

„Fiul meu în luptă  
Mii de morți împarte!“

cu aceste cuvinte 'l primesce pe Stefan cel mare mamă-sa, care în miezul nopții vine din răsboiul să-și aline durerile ranelor și îmbărbătat de aceste cuvinte a mamei sale, merge înapoi, reîncepe lupta și se întorce ca erou victorios.

Lacrimile Veturiei l'au desarmat pe Coriolan și resuscitându-i iubirea gintei sale, suferă mai bucuos morțe, decât ca să timbreze prin tradare gloria națiunii române.

Aceste, — și multe asemenea acestor — exemple pline de curagiu, vitejie și eroism, să-ți fie model, când îți îndreptez aceste povețe părintesci. Străbată vocea mea la inima ta, care în momentul present e mai ferbinte, decât era a ta cu care ai stors odată lacrimi din ochii credincioșilor tăi. Pronunță cuvântul *tată* cu aceeași sfielă și acum, ca preot, cu care pietate l'ai rostit ca copil, când îți îndreptai rugăciunea către „Tatăl cel din ceri“.

Asta însă numai în acel cas o vei pute face, când voi fi convins, că aceste le exprimi la impulsul mamei tale străbune, care te-a învrednicit de poți purta gloriosul nume de *roman*. Și nutrit de asemenea simțăminte, reîntornă pe terenul acela ce ți-l-a destinat providința divină, să conlucri ca preot întru înălțarea majestății Sale, luptând și mai departe cu zel și cu energie pentru sfânta noastră religie; respingând oă indignațiune imputările ce ți-se fao, prin aceea că vei documenta prin fapte, că simțul de iubire față de națiunea ta e alimentat de focul ce nu se va stinge nici odată din inima ta. Ba ești rezolut a suferi ori și ce desconsiderări și a aduce ori și ce sacrificii, numai ca onorea și nimbul na-

țiunii tale s'o veți salvată. Pentru-că acum au trecut timpurile viforoșe ale despotismului, când Românul era suferit: usque ad beneplacitum; ci de presinte strălucese în totă decorea sa, de la munți până la Carpați, și peste întreg pământul locuit de Români, — *simbolul: virtus romana redi-viva*. Fi dér tare în credința către Dumnezeu, constant în iubire către națiunea ta, că numai așa vei pute conta la remunerațiunea și recunoștința, ce i-se cuvin unui preot român oă ambițiune națională. În care cas eu ca părintele tău, îți testez oă avuție, tesaurul cel mai prețios ce-l posed, acel tesaur ce l'ai testat și marele Văcărescu în testamentul său, fiilor săi ca o ereditate scumpă, prin cuvintele pline de spirit și însuflețire:

„Urmașilor mei Văcăresci!  
Las vouă moștenire:  
Crescerea limbei românești  
Și-a patriei iubire!“

Chinez, la 10 Sept. 1905.

al tău părinte:  
Ioan Clintoc,  
preot gr. cat. român.

**Inmormântarea unui tiner din Bucuresci la Rîșnov.**

Săptămâna trecută s'a întâmplat pe muntele Buceci un cas foarte trist. Nisce studentii din România, cari petreceau vara la sanatoriu din Predeal, au făcut o escursiune sub conducerea lui Emil Locusteanu, un tiner bun și blând care anul acesta a absolvat liceul.

Erau cu toții 9 și mergeau spre muntele »Omuk«. Locusteanu mergea înaintea, căci el mai fusese la 1903 pe acolo și numele i-se află scris cu litere mari pe perețele de scânduri al casei din Mălăești.

Fiind însă negură grosă, tinerul Locusteanu a alunecat de pe o stâncă și a căzut într'o prăpastie la o adâncime de 20 metri. Soții lui cari ajunseră pe altă parte sub prăpastie, s'au adunat în jurul lui, l'au descheiat de haine, l'au frecat pe pept cu apă, toate acestea însă n'au folosit nimic. Locusteanu era mort.

Atunci unul din ei a alergat la casa din Mălăești și s'a întors cu I. Stănilă, Român din Rîșnov, îngrijitorul casei. Ei au împrejmuit acum mortul cu pietri, să nu pornescă cumva la vale, i-au pus peste piept o ață legată la capete cu 2 pietri mari, ca să nu se apropie de el vr'un animal sălbatic. Toate acestea s'au făcut după stăutul lui Stănilă, care este și bun vânător. Apoi lăsându-l singur, fiind sêra și pustiu, s'au dus toți la casa din Mălăești. Unul din ei a plecat cu Stănilă la Rîșnov, ca să anunțe primăria. Numai decât s'a trimis o căruță cu juratul Vlêdea și înspre diminiță punându-se trupul lui Locusteanu pe targă, a fost adus la căruță și pe urmă în sat.

În Rîșnov s'au adunat omenii și femeile și l'au plâns ca ve un fiu al lor și i-au adus luminări și femeile l'au spălat, oă în inmormântare a fost o jălanie mare.

De procurarea celor necesare la inmormântare și pentru toate dispozițiile s'a interesat învățătorul R. Cristoloveanu. Inmormântarea s'a făcut pe cheltuiala statului român și a asistat un număr mare de omeni, precum și numeroși colegi, elevi și studenți de la Predeal, cari au și cântat la prohod. Părintele Hamsea a rostit o cuvintare. apoi luă cuvântul studentul în teologie Const. Popescu-Piconchère \*) și a rostit următoarea cuvintare:

**Intristată adunare!**

O veste tristă și înspăimântătoare ne-a fost adusă eri: Colegul și prietinel nostru Emil Locusteanu a murit. Ca un fulger, această veste a străbătut inimile tuturor și durerea ne-a fost cu atât mai mare, cu cât puțin înainte ne despărțisem de densus.

Fire inteligentă și vioie, simțitor și nobil la suflet, el a căzut victimă numai fatalității. Destinul a fost prea crud, răpindu-l în cea mai fragedă tinerete din mijlocul amicilor săi, departe de locul său natal, departe de aceia, cari l'au iubit.

El moro la etate de 20 ani, la etatea aceea, când omul se hrănesce numai cu iluzii, când viața-i pare atât de dulce și când pentru densus nimic nu este greu de învins. — Rêmas orfan încă din cea mai fragedă copilărie, lipsit de desmierdările părintesci, a fost crescut de un alt frate mai mare, și de un unchiu al său. De aceea îl vedem atât de bine pregătit și oțelit în lupta pentru existență, în cât a rêmas ca un model celor ce l'au cunoscut de aproape. În școlă a fost un eminent elev și din cauza acesta tot-déuna s'a bucurat de iubirea profesorilor săi, cari îl priviau ca pe copilul lor.

Când aom absolvase liceul, și doria să pună piciorul pe pragul Universității, când își făcea planuri pentru viitor, când el spunea de atâtea ori, că nu-vrea să trăiească decât pentru alții, morțea — cu ochiul ei neadormit — l'a pândit în toate cărările vieții sale, și l-a răpit acolo, unde nici odată n'ar fi dorit să moră. Să pleci cu mulți tovarăși pentru a gusta din frumșetea naturii și să mori lovit de colțurile stâncelor prăpăstioșe, ah!... e'tă tot ce poți fi mai sfâșietor! Da, intristată adunare, e atât de tristă și durerosă morțea departe de țeră, de mormântul părinților, de frații și de amici, e atât de durerosă o astfel de morțe, încât numai cei cari n'ar avé inimă, n'ar simți acesta. Cât adevăr în cele ce spune profetul David: »Omul ca iarba, zilele lui ca flôrea câmpului«. Da, nesigură e viața, vis și umbră, »deșertăciunea deșertăciunilor«, după cum țice înțeleptul Solomon.

De ađi înainte Râșnovul va fi pen-

\*) Ca să nu credă cineva, că Piconchère ar fi vr'un francez, trebuie să spunem, că în România fiind mulți cari poartă numele Popescu și spre a se pute deosebi de ceilalți, acesta și-a compus un epitet din literele numelui și pronumelui și din ale comunei sale natale, Șerbôica.

— Pentru unul dintre doi.  
— Pentru unul dintre doi? Ce voesci să ții prin acesta?  
— Nimic!

De-odată Boris se aruncă pe sofă și începu se plângă.

Irma îi puse mânișoara pe cap.

— Acesta este cea mai tare lovitură, care mă putea isbi; da, cea mai tare și crudă! șopti el.

— Sêrmame Boris — tu simți acum asprimea loviturii, dér timpul o va alina.

— Nici-odată! strigă el, ridicându-se în picioare cu ochi scânteietori, pe când cu mâna ținea strîns mânerul sabiei. Tu nu mă cunosc, Irma, dér crede-mă, că pe aceea căreia i-am jurat odată amor, nu o voi lăsa. Dicând aceste o strînse în brațe și depuse o lungă și fierbinte sărutare pe buzele ei tremurânde.

După câte-va momente pîtenii săi

zornăiau prin coridor și Irma pe jumătate leșinată cădu joo pe covorul cel môle.

\*\*\*

După două zile Irma urcă largele scări de marmoră ale residenței imperiale din Zarskoje Selo. Ea avea o scrisoară de recomandațiune din partea conteselor Tornoskoy și o cartă semnată Petrow Zerkowsky, cu ajutorul căreia putu să trecă neimpedecată prin desele cordoane de soldați, cari încunjurau castelul din toate părțile.

\*\*\*

Azum câte-va zile guvernanta unei micii principese fiind suspectă ca nihilistă, a fost concediată. Prin relațiunile ei Irma primise veste despre acesta și și-a procurat repede recomandațiuni, prin cari putea să dobândescă această slujbă.

Acum cartă trecea din mână în mână vizitată de un număr de ofițeri adunați

în vestibul, pe când persoana ei era supusă unui examen minuțios. În sfârșit i-se dădu un tiner sublocotenent, ca să-i arate drumul. Ei trecură printr'un lung coridor întunecos și se opriră înaintea unei portiere grele, care acoperea o ușă ascunsă.

— Aici este anticamera la apartamentele Țarinei, țise ofițerul, acolo vei găsi oădamă de onore care te va introduce. Ofițerul salută și plecă.

O secundă stătu ea acolo cu mâna pe inimă care-i svicnea cu putere, oă cu cealaltă ținea încheștat mânerul revolverului din buzunar. După aceea ea murmură încet:

— Dômnne, dă-mi putere, — deschise ușa și intră... Camera era golă, totuși dintr'o cameră de alături eși un ofițer. La vederea lui ea scose un țipet ușor: Înaintea ei sta Boris Wladimirow. Pe când mii de sentimente și de gânduri trecură într'o secundă prin mintea și inima

lor, privirile lor se aprofundară una într'alta, scânteind de un foc sălbatic.

— Este vorba de binele unei țeri întregi! se rugau buzele ei arse de friguri.

— Este vorba de viața Țarului, de onorea și de amorul meu! răspunse el încet cu voce răgușită, și ridică cu mână sigură arma de foc.

— Pe aceea, căreia i-am jurat amor și credință, n'o las, acesta țl-am spus-o.

Încă-odată se întilniră privirile lor, după aceea rêsunară repede una după alta două împușcături și soldații din gardă, cari alergară în grabă, aflară pe pardoselă plină de sânge două corpuri omenești neînsuflețite...

Nimeni, afară de ofițerii de gardă, nu aflară despre drama, care s'a petrecut în cea mai nemijlocită apropiere de Țarul tuturor Rușilor.

C.

Cel mai excelenți profesori și medici îl recomandă ca remediu cu efect contra morburilor de plumăni, afecțiunilor organelor de respirație, precum: bronchită cronică, tusă convulsivă, și mai ales este recomandat Convalescentilor după influență. — Sirolinul promovéză apetitul și face să crească greutatea corpului, depărtéza tusa și flegmă și face se încetéza asudarea de nôpte. — Din cauza mirosului și gustului său plăcut este luat cu plăcere și de copii. În farmacia se capetă în sticle de 4 cor. Sê fim atenți, ca fie-care sticlă să fie provédută cu firma de mai jos

**Sirolin**

F. Hoffmann-La Roche & Co. fabrică chimică Basel (Șvițera.)

tru noi un loc de pelerinaj, scumpă ne va fi amintirea regretatului nostru amic.

Și acum, când o clipită ne desparte de a mai vedea pe acela ce l-am iubit, mă adresez vouă, frații noștri Români de aici, vouă cari sunteți hrăniți de aceleași doruri și simțiri, mă rog de toți cei ce aveți inimă de părinte... îngrijii și de mormântul acestui nefericit student, sădiți o floare pe mormântul său strein, căci noi suntem departe de dânsul, rugați-vă pe el și Dumnezeu vă va răsplăti pe voi și copiii voștri. De ați înaintat, nici odată nu vom mai vedea pe cel ce a fost, Emil Locusteanu.

Să ne luăm dăr rămas bun de la dânsul, căci se coboară în noptea răcelui mormânt. Du-te scumpul nostru amic și coleg, du-te tu, model de virtute și înțelepciune!

Fie-ți țărina ușoară!  
Nu te vom uita nici odată!

## Convocare.

Membrii fondatori, pe viață, ordinari și ajutători din despărțământul Bistrița al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” se convocă la adunarea cercuală, ce se va ține la Duminecă în 24 Septembrie n. 1905 în comuna Șoimuș la orele 11 înainte de amiază în localul școlii locale cu următorul program:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul comitetului despre activitatea de un an.
3. Censurarea socotelilor de pe anul 1904.
4. Statorirea bugetului pe anul 1906.
5. Conferirea premiului de 30 cor. în aur pentru sporul în stupărit și a premiului de 20 cor. în aur pentru un tiner de cercetăză școlii agronomice s'eu de pomărit din Bistrița.
6. Inscrierea de membrii noi.
7. Propuneri.
8. Inchiderea adunării.

După închiderea părții administrative a adunării se vor ține patru prelegeri populare.

Cu această ocaziune agentura Șoimuș aranjează expoziție de pome, legume și tot felul de lucruri de mână.

La adunare se invită toți cei ce se interesează de cultura poporului și mai ales poporul de la sate.

Din ședința comitetului despărțământului Bistrița, ținută în 31 August 1905.

Dr. Gavril Tripon, Dr. Victor Onișor,  
director. secretar.

## Concurs.

Despărțământul Bistrița al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” publică concurs pentru două premii de câte 20 corone în aur, din care unul se va da celui proprietar român din comitatul Bistrița-Năsăud, care va arăta cel mai frumos spor relativ făcut în ramul stupăritului în cei trei ani din urmă socotiți până la expirarea concursului, er al doilea se va da unui tiner român ce cercetăză școlii agronomice s'eu de pomărit din Bistrița.

Concurenții la premiul pentru stupărit au să dovedească prin certificat dat de agentura comunală a „Asociațiunii”, s'eu decât în comună n'ar fi agentură, prin certificat dat de primăria comunală s'eu preotul local, numărul stupilor, felul coșnițelor, și sistemul, descrierea stupinei, și că sporul în stupărit l'a făcut concurentul.

Concurenții la premiul al doilea au să dovedească, că sunt inșcriși pe anul școlar 1905/6 la școlia agronomică s'eu de pomărit din Bistrița.

Cererile să se înainteze la subsemnatul secretar până în 22 Septembrie n. 1905, cele sosite mai târziu nu se vor considera.

Asupra împărțirii premiului va hotărî comitetul, conferirea premiului se va face în adunarea cercuală ce se va ține în Șoimuș în 24 Sept. a. c.

Din ședința comitetului despărțământului Bistrița, ținută în 31 August 1905.

Dr. Gavril Tripon, Dr. Victor Onișor,  
director. secretar.

## Aprovisionarea Vienei cu carne, cu concursul economilor de vite români.

Convocarea unei diete agrare românești pentru Ungaria, Banat, Transilvania și Bucovina.

Suntem rugați a publica următoarele:

Desbaterile de lungi ani, care au avut loc în Viena pentru deslegarea cestiunei cărnei de hrană, au dus acum la planul, că măcelarii voesc să organizeze furnitura directă a vitelor de tăiat din regiunile ca-

pitale de producțiune agricolă la Viena. Astfel nu de mult am încheiat cu reprezentanța orașului galițian Biala o n'voielă în virtutea căreia s'ar fi ridicat acolo un mare stabiliment de n'grășatu vitelor pe cheltuiala „Asociațiunii măcelarilor Vienezi”. Orașul a executat chiar clădirile acum câțiva ani, cu mari sume de bani. În aceste clădiri voiam să instituim un stabiliment de așa d'isă »confinare«. În urmă fură aceste clădiri oprite de guvern. Din cauza acesta orașul Biala se hotărî să vie măcelarilor Vieneși într-o întîmpinare, contribuind și el la cheltuielile pentru un stabiliment de n'grășat. În considerația acesta se convocă la Biala o mare »Adunare a agricultorilor și economilor de vite din Galiția«, la care adunare s'a dus o mare parte din măcelarii Vieneși. Orașul se îmbrăcase în haină festivă, er patronii orașului intenționau să procure agricultorilor invitați câteva ore plăcute. Se trimise-se 3600 de invitațiuni! Dar în Biala nu se arată nici-un singur agricultor!

Acum dar, măcelarii Vienei au înșărcinat pe adresantul acestor rânduri să se îndrepteze cu întrebarea cătră agricultorii și economii Români din Ungaria, Transilvania, Banat și Bucovina: decât acestia ar arăta tot atâta indolență față de propunerile Asociației Măcelarilor Vieneși, ca și agricultorii Galiției, s'eu decât ar măsura ce puternică însemnătate ar ave o astfel de întreprindere pentru dezvoltarea și utilizarea vităritului agricultorilor Români?

Planul nostru este următorul:

Asociațiunea măcelarilor din Viena voesc să încheie cu Asociațiunea agricolă a economilor de vite Români, în virtutea căreia acestia din urmă ar ave să furnizeze cantități hotărâte de vite de tăiat. Aceste vite ar fi duse în stabilimente de n'grășat care s'ar edifica la locuri și puncte potrivite, er după perioada de n'grășat desăvârșită, ele ar fi aduse la Viena. Profitul pentru economii de vite Români va consta în aceea, că vor fi îndreptățiți la o parte egală din câștigul n'grășatului.

Mijlocele bănesci necesare la această organizare stau la dispoziția măcelarilor Vieneși. Totuși ar fi de mare folos și scop, decât la acea, întreprindere de n'grășat ar participa și institutele de credit agricole ale Românilor.

Decât Românii ar primi favorabil această propunere, măcelarii noștri recomandă convocarea unei diete agrare Române pentru începutul lui Octombrie. La această însemnată adunare s'ar afla de față toate persoanele însemnate și competente din Viena, spre a trata și statornici fie ce punct de învoielă cu reprezentații agronomilor români.

Viena 8 Langegasse 44

Ludwig Schwennhagen.

## Recolta cerealelor.

Ca mai mulți ani d'a rëndul, ministerul ung. de agricultură a publicat și în anul acesta date statistice foarte interesante asupra rezultatului recoltei din lumea întregă, ca apoi din gruparea țărilor, cari esportăză și a țărilor, cari importăză, să se potă concluda aproximativ asupra relației între ofertă și cerere.

Datele statistice, spun foile ungueresc, ministerul le-a tras dela consulii săi, în Ungaria dela raportorii agricoli și dela organele de specialitate, er din Croația și Slavonia pe baza publicațiunilor statistice de acolo.

În țările apusene ale Europei recolta este multumitoare și bună, în țările răsăritene însă, cu deosebire în Rusia, ea corespunde numai în parte așteptărilor. În statele de miadă-ți, rezultatul este mai mult mijlociu. Rezultat favorabil au dat Statele-Unite din America nordică, mai departe Canada și Argentina. Mai slab a fost rezultatul în Australia, Ostindia și mai ales în câte-va state africane, anume în Algeria, Tunis și Tripolis. Peste tot, față de anul trecut, rezultatul din anul acesta arată mare schimbare în unele țări, întrăgă recolta de grâu însă, din totă lumea, abia se deosebesce de cea din anul trecut. La

secară este o scădere de 10%, provenită cu deosebire din cauza rezultatelor slabe din Rusia. Recolta orzului e ceva mai puțină, a ovėsului cu mult mai mică ca cea din anul trecut. Porumbul, în urma rezultatului bun din America a reușit mai bine, ca în anul trecut, cu toate că în țările europene recolta lui a fost mai slabă, ca în anul premergător. Prospectele recoltei de cartofi sunt apröpe multumitoare, deși călătura din Iulie a stricat și aci. Tot aceea se potă dice și despre produsele, cari se recoltăză mai târziu, cari însă se mai pot îndrepta, decât va fi timp favorabil. Nu-reșul, cu deosebire în fën și paie, a reușit retutindenea bine.

Statele, cari au lipsă de import sunt: Britania, Franța, Germania, Austria, Italia, Țările de jos, Helveția, Belgia, Danemarca, Suedia și Norvegia, Spania, Portugalia, Grecia și Egiptul. Statele, cari se consideră, că au prisos de cereale sunt: Ungaria, Rusia, România, Bulgaria și Rumeia resăritenă, Turcia europeană și asiatică, Serbia, Ostindia, Statele unite din Nord-America, Canada, Argentina, Chile, Uruguay, Australia, Algir, Tripolis, Tunis, Mexico, Japonia, Cypru, țările dela Cap, cum și celelalte colonii engleze din Africa sudică.

### I. Statele, cari importăză cereale.

**Anglia.** Arealul cultivat a fost de 19,206.800 hectare, din acestea 5,700 85 hect. cu grâu. Așa puțin nu s'a cultivat nici odată. Resultatul din est an a fost așa de favorabil, cum nu s'a întemplat de 25 de ani încöce. Cel mai bun rezultat l'a dat grâu și se prețuesce la 17 mil. măji metrice, față cu 10.25 mil. măji metrice din anul premergător.

Despre recolta secării nici nu se publică date, așa a fost de neînsemnată. Porumb nu se sémănă. Despre provizii de grâu din anul trecut, nici vorbă nu potă fi, din contră proprietarii de mori dau agricultorilor avansuri ca să grăbescă cu trieratul. Importul de grâu va fi în anul acesta, tot așa de viu, ca și în anul premergător. Prisosul din anul acesta va produce foarte puțină schimbare față cu importul anului trecut. Importul grăului a crescut în cei din urmă trei ani la 40—50 mil. măji metrice, 44.06 și 48.95 mil. măji metrice, din care urmăză, că crescerea consumului este constantă. Secara, probabil că va rămân pe nivelul anului trecut. Recerința va fi cam de 13.55 mil. măji metrice. La ovės importul potă să se urce la 12.50, la porumb la 23.60 mil. măji metrice.

**Franța.** Deși sémănăturile s'au înrütătit din Iulie încöce, totuși rezultatul din est an este ceva mai bun, decât în anul trecut. Er măji metrice se așteptă la grâu 82,750.000 (față cu 79,500.000 din 1904), la secară 13,700.000 (13,500.000), la orz 8,650.000 (8,750.000), ovės 41,800.000 (41,000.000), porumb 6,300.000 (6,300.000). Reserve sunt numai în grâu, cari se pot socoti la 5 mil. măji metrice. În celelalte produse rezervele sunt foarte neînsemnate. Fiind-că calitatea din anul acesta este mai bună, probabil că se va reduce încâtva și importul. Grâu va trebui să se importeze 12 mil. măji metrice. Și importul porumbului va fi considerabil, ovės și orz mai mic.

**Germania.** Despre arealul cultivat și despre recoltă anul curent lipsesc datele aproximative. Recolta din est an însă e ceva mai puțină, ca în anul trecut. Cu deosebire grâu și secara promit un rezultat mai slab, la ovės și cartofi, însă, prospectele sunt ceva mai bune. Calitativ s'ecara, orzul și ovėsul sunt ceva mai slăbuțe. Recolta de acum se socotesce în milioane măji metrice, după cum urmăză: grâu 36—38, secară 90—95, orz 28—29, ovės 65—70. Prin urmare se potă considera de multumitoare. Este probabil, ca importul să fie în est an ceva mai mare, fiind-că calitatea este ceva mai slabă și rezervele apröpe sleite. Importul se socotesce a fi, în mil. măji metrice: grâu 20—23, secară 8—12, orz 15—16, ovės 5—6, porumb 9—10.

**Austria.** Starea sémănăturilor de toamnă a rămas mijlocie, cele de primăvară au rămas îndărăt în dezvoltare. Peste tot recolta de acum este mai slabă, ca cea din anul trecut. Austria, care consumă 1.0 mil. măji metrice va fi avisată la un import de 60—66 mil. măji metrice și este de observat, că rezervele sunt foarte puține. Lipsa acesta se acopere din Ungaria și numai porumbul, care și în țările balcanice a reușit slab, va trebui importat din țările transmarine.

**Italia.** După rapörtele consulare recolta de acum este mai favorabilă, ca cea din anul premergător. Plângeri se aud numai în părțile, unde au fost revărsări de ape. Reserve din anul trecut nu sunt nici de grâu, nici de porumb. De căți-va ani încöce grâu se cultivă pe un areal tot mai mare. Recolta se prețuesce la următoarele cifre: în milioane grâu 42.5 mil. (+1 mil.), secară 0.9, orz 2.4 (+1 mil.), ovės 3.5 (+0.2 mil.), porumb 18.5 (+1 mil.). De ani de zile se importă aproximativ: grâu 51—53 mil., secară 1 mil., orz 2.50—2.60, ovės 3.5—4.—, porumb 20—24 mil., astfel, că lipsa aproximativă se socotesce la grâu 8—12, secară 0.1, orz 0.2, ovės 0.4, la porumb 4—4 mil. măji metrice.

**Țările de jos.** Prospectele recoltei, afară de cartofi sunt bune. Recolta se calculează: grâu 1.250.000 mil. măji metrice (+250,000), secară 3.800.000 (—200,000), orz 800,000 (—300,000), ovės 3.700,000 (—100,000). Holanda consumă o parte considerabilă din cantitățile de cereale ale negoțului său de transit. Inclusive cantitățile acestea, trebuințele pentru import, în anul acesta ar fi: grâu 5 mil., secară 2.8, orz 2.1, ovės 0.3, porumb 3—3.5 mil. măji metrice.

**Helveția.** Recolta din anul acesta eră e bună. Atât cerealele, cât și nutrețele, au crescut frumos. Recolta din est an se prețuesce: grâu 1.30 mil., secară 6.50 mil., orz 0.40, ovės 1.20, porumb 0.70 mil. măji metrice. Va trebui să se importeze cam grâu 5.20 mil. măji metrice, 0.1 secară, 0.2 orz, 1.2 ovės, 0.7 porumb.

**Danemarca.** Recolta se prețuesce grâu 1.2 mil. măji metrice (+100.000 mil. măji metrice față de anul trecut), secară 4.6 (—100.000), orz 5.6 (+100.000), ovės 7.— (—200.000). Se recere un import în șirul acesta: 800,000, 1.500,000, 300,000, 100,000.

**Suedia.** Dela recolta din est an se așteptă: grâu 1.400,000 mil. măji metrice, secară 6.200,000, orz 3.400,000, ovės 10.500,000. Importul aproximativ se calculează: grâu 2.3 mil., secară 1.5, orz 70.000, ovės 800,000, porumb 60,000, țărițe 1.2 mil. măji metrice.

**Norvegia.** Recolta se prețuesce: grâu 80.000, secară 200,000, orz 650,000, ovės 1.300,000. Pentru import vor fi de lipsă cam: grâu și făină de grâu 600,000, secară și făină de secară 2.600,000, orz 1.350,000, ovės 100,000, porumb 200,000 mil. măji metrice.

**Spania.** Socotită în total recolta din est-an va eși mai bine, ca cea din anul trecut. Resultatul se prețuesce în următoarele cifre: grâu 3 mil., secară 4—4.5 (+100,000), orz 12—13 mil. (+500,000), ovės 2.5—2.7, porumb 5—5.5 (+0.5 mil.) Importul se socotesce: la grâu 4.5 mil., secară 0.2, orz 0.5—0.7, ovės 0.3, porumb 0.5—0.6 mil. măji metrice.

**Portugalia.** Producțiune: grâu 2.34 mil., secară 0.54, orz 1.36, ovės 1.35, porumb 2.75 mil. măji metrice. Se cere import, în același șir: 800,000, 50,000, 120,000, 50,000, 150,000 măji metrice.

**Grecia.** Se așteptă o recoltă: grâu 2.4 mil., secară 20.000, orz 530,000, ovės 60,000, porumb 90,000. Import: 20,000, 2000, 55,000, 6000, 90,000.

**Egiptul.** Recolta se estimează: grâu 3.7, orz 1.3, porumb 8.5; ovės și secară nu se cultivă. Pentru import vor trebui: grâu și făină de grâu 900,000, orz 20,000, secară 400,000, porumb 100,000.

N. P. P.

**NECROLOG.** Cu durere aducem la cunoscință colegilor și cunoscuților, că fostul învățător și director **Mihail Stoica**, a răposat în 28 August (10 Septembrie) a. c. la orele 6 a. m. în etate de 74 ani, în al 8-lea an al bine meritatei sale pensio-nări, după un serviciu de 40 ani de func-tiune ca învățător-director, îndepliniți cu zel și abnegațiune, pentru organizarea și înaintarea școlii noastre. Inmormântarea va fi Marți în 30 August (12 Septembrie), la orele 2 p. m. în cimiteriul bisericeii mar-tiri din Săliște.

Săliște, în 28 August (10 Septem-vrie) 1905.

*Corpul învățătoresc  
delu școla primară gr.-or. din Săliște.*

**Bibliografie.**

**Bureții comuni**, studiu de *Dr. Am-brosiu Chețianu*.

Este o broșură de 66 de pagine, cu mai multe gravuri, apărută de curând în tipografia seminarului archidiecezan din Blaj. Autorul este un meritor profesor al gimnasiului și zelosul organizator și istoric al muzeului de istoria naturală din acel oraș. Ea cuprinde un studiu foarte interesant și folositor despre cea mai răspândită din toate plantele, în numeroase și felurite soiuri, nu numai pe suprafața pământului, ci și în aer, în apă, în pământ, în și pe organisme vii și morțe ale plan-telor și animalelor; însă din care până în veacul trecut n'au fost cunoscute decât varietățile mai mari, numite ciuperci, man-tărele, iască, hurlupi, ș. a., unele bune de mâncare, altele veninoase. Varietățile cele mici, din cari multe numai cu micros-copul se pot vedea, numite *microorga-nisme*, *microbi*, *bacterii* sau *bacili*, erau necunoscute în trecut, și, la descoperirea lor, până la Teodor Cohn (1898), nu se sciau, dacă sunt plante ori animale. Și cu toate acestea, ele joacă un rol din cele mai importante în economia naturii. Ele pro-duc fermentațiune, prin care se înțelege fierberea mustului, dospirea pâinii, prefa-cerea vinului și altor fluide alcoolice în oțet, înăcrirea laptelui și stricarea beutu-rilor și a mâncărilor; bacteriile efectuesc putrezirea său descompunerea organismelor vegetale și animale lipsite de viață, și fac astfel posibilă nutrirea și creșterea plantelor și prin ele a animalelor, și con-tinuarea vieții pe pământ; unele din aceste microorganisme, (microbii patogeni) sunt cauza tuturor bolilor molipsitoare și epide-miilor, și știința tot prin ele a aflat felurite mijloce de a combate cele mai pe-riculoase bôle. Să ne gândim numai la Pasteur, ale cărui descoperiri și invențiuni fac parte din cele mai mari binefaceri ale omenimii.

Cetitorul, care vré să-și înmulțească știința botanică câștigată în școlă seu în viața practică, va găsi în broșura d-lui Dr. Ambrosiu Chețianu, multe cunoscințe nouă și folositoare. Noi o recomandăm cu tot adinsul atât pentru cuprinsul ei, cât și pentru limba literară, în care e scrisă. Densul nu întrebunțază nici neologisme, nici provincialisme, deși în graiul ardele-nesc sunt multe provincialisme și de cu-vinte și de forme gramaticale, cari ar fi bine să fie primite în limba literară. Un singur neologism netrebuincios am găsit, *a prepara*, în loc de a pregăti, și un sin-gur ardelensism, *am lipsă*, în loc de am trebuință: două cuvinte cu înțeles deose-bit, căci pot să am lipsă de un lucru, fără să am trebuință de el. Insași numirile bureților sunt luate toate din graiul popo-rului, într-o carte de vulgarizarea științei; au-torul numai între paranteze întrebunțază și numiri tehnice, pentru specialiști; și, cum ne spune d-sa în introducerea, „mai vârtos că... numirile românesci variază dela ținut la ținut, aci au un nume, colo altul, d. e. *mănătarca* (*Bolletus edulis* Bull.) se numește minătarcă, nitarcă, hiribă, ciupercă, turta vacii, piltenă ș. a.”

Etă o cestiune, de care ar trebui să se ocupe filologii și societățile noastre lite-rare în prima linie, cum a început să facă Asociațiunea pentru cultura și literatura poporului român de peste Carpați; înțeleg

terminologia artistică și industrială cu feluri-tele ei ramuri: botanică, agricolă, vinicolă, păstorască, medicinală, religioasă, ș. a. câtă se află în graiul poporului român. Românul de la țără are mulți termeni pentru ramu-riile industriei cultivate de densul, pe cari noi, crescuți în școlă, nu-i cunoșcem. Aceștia trebuiesc adunați, studiați, țermu-riți și introduși în limba literară, în care ați e foarte simțit acest gol. Renumitul botanist Dr. D. Brândză, a făcut un fru-mos început, pe cât scim, prin studiile se-le despre flora patriei noastre, mai ales prin „Numirile românesce ale plantelor” și prin „Prodromul Florei române”. Rê-mâne, ca să se continue asemenea studii pe toate terenele științei și industriei naționale

*București.*

*M. Strajan.*

**Oțetul.**

Oțetul e de mare folos pentru om.

1) Se întrebunțază în hrana lui, cu sfeclă coapte, tăiate felii, presărate cu hrân ras pe rădětore și îmbibate cu oțet, sare, piper și untdelemn, dau o mâncare bună. Când faci pe iarnă, oțetul se-l fierți cu piper, enibahar, foi de dafin și söl torni peste sfeclă, când e rece. Pătlașe-le vinete se păstrează în oțet foarte bine, tot asemenea toate soiurile de verdețur, după cum vom vedé cu deamănuntul, când va fi vorba despre murături. Deși mare parte din hrana omului se păstrează de minune în oțet. Vara se întrebunțază în salată, cu planta dișă salată, grăușor, fetică, foi de bob, păpădie, hațmațuchi, mărar, domade, cartofi etc. Se face și supă de oțet și cu măruntaie de miel; el se pune în chifteluțe, în ghiveci, în felurite mâncări și mai ales la fripturi, spre a-le da un gust foarte bun. Mielul îl mănăncă totă lumea până-ce mirósă a seu, și apoi nu se mai taie; cu toate acestea decât de la picidorele dindărét a mielului îi scoți cele două vine, ce merg de sus până jos, tot mirosul greu se duce; aceste vine se scot până ce mielul s'a făcut oie, pierdând carnea tot mirosul greu. Dacă voim ca atât carnea de oie, cât mai ales cea de batal să fie môle, fragedă, gustósă, o ținem două zile în oțet, împreună cu piper, câte-va hobe de enibahar și-o foie de da-fin, — la fie-care băcănie se dá cel puțin 50 de foi pentru 5 parale; apoi se înpă-néză bine carnea cu usturoiu și de ai, și cu slănină; peste tot o ungi cu ardei roș de cei grași și dulci, pisați și cernut, ș'apoi îl dai la captor, fiind o friptură mi-nunată și care în timp de iarnă se pă-stréză ca și jambonul până la 10 zile. Car-nea de oie ținută două zile în oțet, se pôte întrebunța cu ori-ce fel de legumă. Oțetul se mai întrebunțază la unele le-gume, fie verși seu uscate. Se întrebun-țéză în diferite soiuri de bureți; fie sadea seu cu usturoiu se întrebunțază la mân-cări. Oțetul e bun și în mâncările cu pesce. C'un cuvânt oțetul se întrebunțază în hrana omului apröpe în totă ziua ca un element folositor, plăcut și rëcoritor.

2) Oțetul e bun împotriva multor boli mai nles ca fricțiuni, ca comprese, sadea seu îndoit cu apă; când omul e le-șinat, ținându-i la nas oțet tare, îndată se deșteptă. La bôle molipsitoare, stropin-du-se prin odaie. Sunt și oțeturi rele pen-tru sănătate, care se întrebunțază în o-merciui, de acele trebuie a ne feri cât se pöte de mult. Oțetul ce se vinde în cãr-ciume, făcut din vin rëu seu rësufflat, e bun, dér nu pöte fi întrebunțat de omul sërac, de öre-ce e prea scump. Cel mai bun lucru e însă ca fie-care gospodină să-și pregătescă oțetul în casă. Oțetul se pöte face din merele și perele cele ce putreșec pe copac, — e destul să fie perele puțin putrede, — le aședți pe-o lésă una lângă alta, cele putredite bine cu cele mai puțin putrede și lasându-se așa la söre, în vre-o două zile sunt putrede tôte, ș'apoi le tăiem și le frământăm, țiindu-le încă vre-o 3 zile la söre, pe urmă le stre-curăm și turnăm peste ele oțet bun și de câte ori vara avem mere și pere pu-trede, tot turnăm deasupra zama lor stre-curată. Când n'ai mere și pere e destu-

să faci o dulcétă, — torni apoi în tingire ca un litru de apă, — o amesteci bine cu o lingură de se ia totă dulcétă de pe tingire, torni zéma aceea într'o sticlă mare și-i pui câte-va bucăți de zahăr și o hârtie albastră, unsă cu miere, legi sti-cla la gură cu o petică, nu dop, și o lași la căldură. După trecere de câte-va sêp-tămâni ai oțet tare și bun la gust. De câte ori clătesci o chisă seu un vas de dulcétă seu de miere, töt torni în sticla de oțet. De câte ori faci dulcétă clătesci tingirea și torni zéma în oțet, ținându-l mereu la căldură acoperit tot-déuna c'o petecă. Ai apucat odată a prinde cuib de oțet, îl poți avea totă viața numai să-l păzesci ca să nu înghețe. Cât de sërac să fie un om, tot îi stă prin puțință de a-și prepara acest oțet. De are miere e tot același lucru. În casele unde se fac mai multe soiuri de dulcetuři, acest oțet are aroma cea mai plăcută. Mergënd cu rënduiala acésta, avem oțet în abudantă, fără a-ne costa nimic.

Ori-ce cuib de oțet e pe vecie, de aceea trebuie a-l păstra bine spre a nu se sparge vasul. În cât aceste vase trebuiesc împletite cu mlașă de salcie: să împletesci începënd de la fund și alipind nuelușele rötă în jurul sticlei până sus. Cu acésta industrie atât de ușoră și folositoare, ș'ar puté ocupa atât copiii, cât și ömenii mari. Când se strică o sticlă de oțet, nu e atât valörea ei și-a oțetului, ci regreți anii de îngrijire ce-ai avut pentru el. Oțet-ul tare și frumos la față dovedesce veci-nica priveghere a gospodinei. Când ai trandafir stringi foile, le pui într'o sticlă, o astupi bine și o lași la söre până ș'au pälit frunzele de tot, deasupra torni oțet și după ce-l lași cât-va timp, îl poți în-trebunța. Acest oțet e cel mai frumos la colöre din tôte, e bun la gust, numai mi-rosul e prea tare. Fiind sticla închisă cu foile de trandafir, totă aroma rămâne în-lăuntru. Unii usuca florile mai întâiu, dér acel oțet pierde mult din miros. Dacă însă ai pune florile de trandafir în oțet de înd-ată după ce le-ai cules, se strică cu de-sêvêrsire. Dacă pui must dulce în sticle ca de un litru și le lași astupate câte-va sêptămâni, s'a făcut oțet. Dacă n'ai nici bani, nu faci nici dulcétă, atunci fă atăta jertfă, ca să cumperi o singură dată un litru de oțet, ș'apoi torni de-asupra ca la öcece litri apă de plöie din luna lui Mar-tie, legi sticla cu o petecă și o pui la căldură. După cât-va timp oțetul se face tare și bun la gust. Nu e om, care anual să nu cheltuiescă cel puțin câți-va lei pentru oțet. Cu acest mijloc: din 40 de bani ai oțet pentru totă viața, avënd în-grijire, bine înțeles, că în fie-care an în luna lui Martie se mai adauge atăta apă de plöie, după cum vești că cheltuesce pe an. Nu vorbesc aici de chipul de a face oțet cu surcele, din vin, furnici, vitriol, etc., ce se întrebunțază în comeröiu. Më mărginesc în totul a povățui pe omul ne-voiaș, cum cu traiul dîlnic, ca mai ales în minute de cumpănă grea, să nu simță ce-i miseria.

Unde mai pui timpul, ce-l pierde omul spre a-și cumpêra cele trebuitoré și pe cari cu atătea puține jertfe le pöte avea în tot-déuna în cãmara sa.

*Elena Sevastos.*

**Dări de sémă și mulțamite publice.**

În numărul de ađi începem cu pu-blicarea dărilor de sémă, ce ni-s'au trimis în decursul acestui an și cari nu s'au pu-blicat până acum. Din cauza lipsei de spațiu ne este peste puțință, pe lângă totă bunăvoința ce o avem, să publicăm dările de sémă în întregimea lor. Le vom pu-blica deci rënd pe rënd în extras și în ordinea cum ni-s'au trimis la redacție, in-dicând scopul pentru care s'a contribuit, și sumele finale, fără a mai publica și nu-mele singuraticé ale contribuentilor. Cu publicarea vom continua în numerile vii-tóre de Dumineca.

*Corul biseicci gr. or. din Alba-Iulia* Maeri cu filia Mureș-Port dorind a îm-preuna frumosul cu folosul, anul trecut în

séra de Crăciun a colindat pe la unele fa-milii frunțase colindile »O ce veste minu-nată« de Dima și »Patru păstori să întel-niră« de Popovici, cu scopul, ca din dona-țiunile ce vor intra să se creeze un fond pentru zidirea unui »Seminarium român« pe séma tinerimei care cercetéză școlile din Alba-Iulia. Cu acésta ocașiune s'a încasat dela mai multe stim. persöne la olaltă suma de 84 cor. 20 bani. Tot în favorul acestui fond s'a aranjat a. c. din partea numitului cor un concert. Ca contribuiri peste taxa de intrare s'a încasat cu acésta ocașiune suma de 36 cor. 90 bani.

Bunul Dumnezeu dea mângăiere ma-rinimoșilor contribuitori, coriștilor, condu-cătorului Ilie Mihaiu inv. dir. de cor și inițiatorului Florian Rusan paroch, prin ajungerea pe deplin a mărețului scop al cărui bun augur în öra binecuvântată fie modestul început.

Alba-Iulia, 1 Martie 1904.

*Comitetul parochial.*

— *La petrecerea din Săscior.* În 9 Ianuarie a. c. st. n. a treia di de Crăciun tinerimea din comuna Săsciori a aran-jat o producțiune teatrală împreunată cu cântări sub conducerea d-lui inv. Ioan Cocișu.

Cu acésta ocașiune s'a încasat ca contribuiri peste taxă suma de 25 cor. 40 bani. Cu totul s'a încasat 66 cor., din care sumă subtrăgëndu-se spesele de 48 cor. 50 bani, rămâne venit curat de 17 cor. 50 bani pentru școla conf. din loc.

Pe acésta cale mulțumim frumos dom-nilor, cari au contribuit peste taxă, pre-cum și tuturor öșpetilor, cari ne-au ono-rat cu prezența d-nialor.

Săsciori, în 29 Ian. 1905.

*Dănilă Telu,*  
controlor.

*Dănilă Motoc,*  
cassar.

— *Pentru biblioteca populară din Tulgheș.* Spre scopul înființării unei biblio-teci populare, s'a aranjat în 8 Ianuarie a. c. adecă a doua di de Crăciun o petrecere populară în sala școlii române din comuna Tulgheș situată la frontiera României. Considerând pe lângă scopul măreț ce-l avea defipt petrecerea, și desvoltarea sim-țului frumos și al moralului, ș'ar fi așteptat cu tot dinadinsul dela frunțașii poporeni să se presente mai în corpore; se sperăm însă că pe viitor nu vom fi înșelați în aceste ale nostre speranțe.

Incasările au fost 82 cor. 40 b., spe-sele 30 cor. 72 b., rezultând venit curat 51 cor. 68 b., cari se vor întrebunța spre scopul defipt.

Ca contribuiri peste taxă au intrat 17 cor. și 40 b. Primescă donatorii și pe acésta cale sincerile nostre mulțamite.

Tulges, 24 Ianuarie 1905.

*A. Nicolescu,*  
casar.

— *Din Hërman.* Cu ocașiunea pro-ducțiunei teatrale-musicale aranjate la 2 (15) Ianuarie a. c. de inteligența română din Hërman, au binevoit a contribui peste taxa de intrare mai mulți stim. domni în suma de 24 cor.

S'au încasat cu totul 246 cor. 30 b. s'a spesat 122 cor. 48 b., profit 123 cor. 82 b. Primescă marinimoșii domni sincere mul-țamite.

Cu acésta ocașiune më simt dator a mulțami și stimatului domn prof. de mu-sică dela sem. Andreian din Sibiu T. Po-poviciu, pentru bunăvoința de a-mi fi pus la dispoziție cântările esecutate cu oca-siunea petrecerei, precum și d-lui I. Spo-rea inv. pentru-că ne-a ajutat, luând asu-pra sa predarea monologului »Herșcu Boc-cegiul.«

Hërman, 25 Ian. 1905.

Pentru comitetul aranjator.

*Dimitrie Grecian,*  
inv.ș.

— Subsemnatul în numele preoțimeii districtuale din protopopiatul gr. cat. al Biei exprimă și pe acésta cale adencă re-cunoscință și mulțamită onorabilei *Aca-demii române din București* care a bine-voit a dona bibliotecii nostre preoțesci districtuale 61 opuri.

Iclod, 17 Febr. 1905.

*Ioșif Lita,*  
viceprotopopul Biei.

— *Pentru înfrumșetarea bisericeii din Grid.* În urma unui apel adresat de oficiul parochial român greco-catolic din comuna politică Grid, vicariatul Făgărașului cătră zeloși și bravi muncitori consăteni și compatrioți Români aflători de present în America nordică — în scopul înfrumș-țării scumpei bisericei române greco-cato-lice din comuna Grid, la mijlocirea și în-trepunerea bravilor colectanți: Ioan Necu-

Iae Bârsean și Emilian Bucur Popa din Grid au binevoit a contribui fie-carele din acei induși aicea nominal și cu numele comunei natale următoarele sume de bani: (Urméază numele a numéroi contribuitorilor aparținătorii comunelor Grid, Vaad, Șiona Găinari, Ilimbav, Riușor, Saschiz, Gurariului, Fofeldea, Ferihaz, Fenlac, Săsăuși, Veneția inferioară, Arpașu de sus, Valchid Dăișora, Crihalma, Părău, Iași, Perșani și Bréza.)

Adunate sumele acestea în dolari și centi, dau suma generală de 61 dolari 75 c. din care subtrăgându-se spesele cu 75 centi, rămâne în bani de ai noștri 298 corone. Acéstă sumă s'a trimis de domniile colectanți Ioan N. Bârsean și Emilian B. Popa oficiului parochial rom. gr. catolic din Grid la adresa parochului George Modorcea.

Deci în numele comunității parochiale subscrisul adénc mișcat de acéstă faptă nobilă, își ia asuprași deobligământul moral, în primul rând a cuita public sumă de bani donată, ér în locul al doilea a esprima fie-cărui donator în parte sincerile mulțumiri pentru sumele oferite bisericii române sus indicate.

Grid, în 26 Faur 1905.

Gregoriu Modorcea preot. rom. gr. cat.

Din Preșmer. Cu ocasiunea petrecerii aranjate la 30/1 a. c. în comuna noastră Preșmer, mai mulți domni au dat peste prețul de intrare suma de 12 c. 80 bani, cărora prin acésta le aducem mulțumita și recunoștința noastră. Tot cu acéstă ocașiune ne împlinim plăcuta datorință de a aduce sincerile noastre mulțumiri domnilor și d-șorelor, cari ne-au dat binevoitorul concurs la reușita acéstei petreceri, și cu deosebire mulțumim d-lui Ștefan C. Voicu absolvent al conservatorului din București, și d-șorelor Livia și Elena Russu din Brașov. În general mulțumim tuturor óspeților din loc și împrejurime, cari ne-au onorat cu prezența și ne-au încurajat.

Suma tuturor intratelor cu ocașiunea acestor petreceri a fost de cor. 210 bani 60. Eșitele au fost cor. 150 bani 60. Venit curat cor. 60. Din venitul curat s'a dat pentru bibliotecile despărț. I ale »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român« cor. 10, ér în fondul menit pentru zidirea unei biserici noi în loc s'a dat cor. 50.

Corpul învățătoresc.

Orchestra »Grănițerul« din Tohanul vechi. Cu ocașiunea petrecerii aranjate în 5 Martie st. n. a. c. de membrii orchestrei »Grănițerul« din Tohanul-vechiu au intrat de la numéroi p. t. d-ni contribuitori peste taxa de intrare în suma de 111 cor. 58 bani, din care sumă subtrăgându-se spesele de 34 cor. 52 bani, a rămas profit curat în favorul orchestrei suma de 77 cor. 6 bani.

Priméscă deci marinimoșii contribuitorii mulțumita și recunoștința noastră pentru sprijinul moral și material oferit.

A. Mucea cond. orch. Sp. Radu cassar.

MULTE ȘI DE TOTE.

Cutremurele de pământ.

În ziua de 8 Sept. st. n. partea de sud a Italiei, Calabria, a fost ajunsă de o mare catastrofă. Un puternic cutremur de pământ a ruinat mai multe comune și a îngropat sub ruinele lor miile de ómeni. Sunt peste o mie de morți și răniți, ér alte sute de familii au rămas fără adăpost și în cea mai mare miserie. Regele Italiei aflând despre marea nenorocire, care a ajuns pe o parte a supușilor săi, a grăbit la fața locului și cu vorbe de mângâiere și sume de bani a căutat să aline miseria supușilor săi.

Deși catastrofa din 8 Septemvrie e înspăimântătoare, totuși ea nu se poate măsura cu catastrofa din anul 1783, când aceeași parte a Italiei a fost încercată de un și mai puternic cutremur de pământ, căruia i-au cădút victimă aproape 30.000 de ómeni, prăbușindu-se sate și orașele întregi.

Cutremure mari, peste cele mai mari, despre cari istoria are cunoștință, au fost la Pompei și Herculanium, când și-au pierdut viața vre-o 120.000 ómeni, cutremurul de la Lima (1724), care a înmormântat sub ruinele orașelor peruane dima și Callao 20.000 ómeni, și cutremurul din Lisabona din anul 1755.

Înainte cu 14 ani a fost Japonia încercată de un mare cutremur, care a cauzat pagube de vre-o 90 milioane mărci și a ucis 7000 de ómeni. În anul 1896, cu ocașiunea îngrozitorului cutremur de pe

insula japoneză Nipon, și-au pierdut viața 27.000 ómeni, ér în anul 1902 a fost complet distrus orașul St. Pierre de pe insula Martinique în urma izbucnirii vulcanului Mont Pelée. 20.000 de ómni s'au nenorocit în acest mare cutremur.

O gorilă nouă.

Antropologul din Paris, prof. Hamy, publică în revista »La Nature« o descriere însoțită de fotografii a unei gorile uriașe, împușcată de curénd lângă fluviul Sanga, în ținutul Congo, după fotografii, luate îndată după mórtea animalului, care avea o înălțime nu mai puțin de 2 metri și 30 cm. Ședénd, gorila ajungea până la pieptul unui Negru înalt de statură. Profesorul Hamy e de părere, că acéstă maimuță e cel puțin o nouă rasă, decât nu chiar o nouă specie de gorilă.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu. Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Vindecarea deplină a bólelor secrete. Să nu pregete nimeni într-o cestiune atât de gingașe a se presenta odată în persoană, pentru ca cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din streinătate poți afla punctual locul, cauza, răspândirea și starea bólei, ori cât de adânc ar fi bóla înrădăcinată în organism. Pe baza acestei esaminări poți cu siguranță afla și calea, pe care ajungi la vindecarea rólului, ceea-ce fie-care o póte face acasă fără de a-și împiedeca ocupațiunile. Dacă cine-va nu póte veni în persoană, atunci se-și descrie bóla cu deămnunțul și după ce va fi esaminată, va primi deslușirile de lipsă și leacurile trebuincioșe pe lângă ținerea în cel mai mare secret. În scrisóre pune marcă de răspuns. După încheerea curei, scrisorile se ard séu la cerere expresă se retrimite.

Un astfel de lecuritor și curățitor e institutul special al d-rului Palócz, medic de spital (Budapesta VII Kerepesi-út 10) unde cu bună voință și conștientitate capătă ori cine (bărbat séu femeie) deslușiri asupra vieții seosuale, unde i-se curăță sângele bolnav, nervii i-se întăresc, trupul întreg se eliberéză de bóla și suflul de chinuri.

Fără conturbarea ocupațiunilor dînice Dr. Palócz vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din fundament cu metoda séu proprie de vindecare și casurile cele mai neglijate, bólele de beșică, de țeve, de testicule, de șira spinărei, de nervi, urmările onaniei și ale sifilisului, bóla aibă, bóla de sânge, de piele și tóte bólele ce se țin de organele seosuale femeesc. Pentru femei e sală de așteptare și intrare separată. Consultațiunile le dá însuși Dr. Palócz de la 10 óre în. a. până la 6 óre séra (Duminecă până la 12 óre la amiază). Adresa Dr. Palócz, medic de spital, Budapesta VII, Kerepesi-út 10.

Stabiliment de hydrotherapie

Wallischhof,

stațiune de tren și postă Brunn-Maria-Enzesdorf, 30 min. departe de Viena.

Arangiamént modern

(pe lângă hydrotherapie completă, băi electrice, de aer, sóre, massage, electrisare ginnastică suedă etc.)

Prețuri moderate.

Cu prospecte și informațiuni mai detaliate stă la dispoziție direcțiunea și medical stabilimentului

Dr. Marius Sturza

Primul stabiliment de văpsitorie artistică cu abur și spălătorie chemică. FABRICA. Str. năsipului Nr. 1/a. Biroul principal str. Hirscher Nr. 3. (Vis-à-vis de sala de concert.) Se recomandă pentru văpsit Garde-robe de dame, bărbați, întregi ori desfăcute, asemenea și pentru curățit. Cu lóta stima: W. Körner. 33-100.(1890)

Dr. ST. N. CIURCU.

Viena IX Pelikangasse 10. Telefon nr. 17065.

Cabinet de consultațiune

cu somitățile medicale și specialiștii din Viena.

In cancelaria subscrisului găsește aplicare cu 1 Octomvrie a. c. un candidat de avocat

român, cu praxă bună și pre un timp mai îndelungat. — Condițiunile după învoire.

Dr. V. Pahone, avocat.

3-3,1852.

Besztercze.

AVIS!

Un tinér român capace a conducerii o cancelarie notarială, pre lângă condițiuni favorabile, află aplicare imediată în cancelaria subscrisului.

Benic, (Benedek) 5 Sept. 1905.

per Tôvis, Aron Bétécu, (com. Albei-inf.) notar ceroual. (1848) 5-5

Praturile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decât fiecare cutiă este provédută cu marca de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leonire durabilă al Praturilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbicioșe la stomach și pântece, în contra cărcelilor și acrelei la stomach, constipațiunii cronice, suferinței de ficat, congestiunii de sânge, haemoroizidelor și a celor mai diferite bóle femeesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce crește mereu de mai multe decenii încóce. — Prețul unei cutii originale sigilate Coróne 2.— Falsificațiunile se vor ur mári pe cale judecătórescă.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilu numai, decât fiecare sticlă este provédută cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este fórté bine cunoscută ca un remediu poporal cu deosebire prin tras (frotat) alină durerile de șoldină și reumatism și a altor urmări de récelă. Prețul unei sticle originale plumbate, Coróne 1.90.

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și dame fabricat după metoda cel mai nou pentru cultivarea rațională a peleii, cu deosebire pentru copii și adulți. Prețul unei bucăți Cor. — 40 Cinci bucăți Coróne 1.80. Fie-care bucată de săpun, pentru copii este provédută cu marca de apărare A. Moll.

Trimiterea prin librărie

Farmacistul A. MOLL,

c. și r. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9

Comande din provinciă se efectuează zilnic prin rambursă postală.

La depozite se se ceră anumit preparatele provédute cu iscalitúra și marca de apărare a lui A. MOLL.

Depozite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth, Eugon Neutädter și engros la D. Eremia Nepoșii.

LIBRĂRIA EDITÓRE H. ZEIDNER

Fondată 1867.

Brașov. — Brassó.

Fondată 1867.

Cele mai bune cărți pentru școlele poporale,

care sunt răspândite în mai multe ediții, și cu care s'au obținut în tot locul cele mai bune rezultate în învățământ,

sunt următoarele:

Table with 2 columns: Book titles and prices. Includes titles like 'Alexandru St. C. I-a carte a copiilor séu Abecdarul ilustrat', 'Dogariu D., Abecdar nou ilustrat', 'Zaharia G., Carte de cetire ilustrată', etc.

La cerere se trimit Cataloge gratis și francoși Exemplare de probă, dacă există intențiunea serioasă de ale introduce în școli, se dau gratis.

Librarî, neguțatorî și învățatorî primesc rabat.



A gyermekek kiválóan fejlődnek vele és nem szenvednek emésztési zavarban.

Kitünően bevált hányás, bélhurut, hasmenés stb. esetén.

A bel- és külföldön sok ezer orvos ajánlja.

Pruncii, carii dorm puțin și sbiară mult, sufer de obicei de constipație și imflătură. Causa cea mai frecventă a acestor apariții o formeză hrana abundentă a copilului și laptele de vacă, care n'a fost subțiat de ajuns în etatea fragedă, adesea ori compus cu făină de ovės séu cu altă materie, carii provocă constipația. Făina de copii a lui Kufeke cu lapte de vacă subțiat corect, nu numai că pomovează topirea laptelui în stomacul copilului, ci egalază și disproporția cauzată prin subțiere, face să dispară constipația cronică și face poftă de mâncare ajutând și creșterea greutateii corporale. În multe cazuri se pôte recomanda a-se lăsa de laptele de vacă și a nu da copiilor decât făina lui Kufeke fiartă în apă, care pôte să formeze alimentarea exclusivă a copiilor.



Legjobb táplálék egészséges és gyomor-bajos gyermekeknek.

Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban.

Diet. tápláló szerek gyára

KUFEKE R.

Wien I. és Bergedorf-Hamburg.



Dela vice-comitele comitatului Brassó.

Nr. 7331—1905.

**Concurs.**

Fiind de întregit prin alegere postul vacant de veterinaru administrator dela abatorul orașului Brassó, la acest post escriu concurs și convoc pe toți aceia, carii voesc a obține acest post, ca petițiunilo instruite conform legii, pe lângă documentarea calificațiunei recerute, să le înainteze la mine cel mult până la 30 Septemvrie a. c. 12 ore a. m., de-ore-ce cele ce vor sosi mai târziu nu se vor lua în considerațiune.

Acest post se întregesce pe viață și e împreunat cu următoarele emolumente: Salar anual 2000 corone, 24 m. de lemne de foc, luminat și quartir. Afară de acestea conform §-lui 119 din statutul organic e împreunat cu 5 quinquenale, carii se consideră de salar și se compute la pensiuine.

Conform §-lui 111 din statutul organic orășenece veterinarului orășenesc nu îi este permis a esercia industrie, a fi membru extern séu intern la vre-o societate de întreprindere, mai departe nu îi este permis a se ocupa cu nici o astfel de afacere în urma căreia ar deveni dependent de ore-cine în afară. Praxă privată i-se permite (conform § lui 111 din statutul organic orășenesc).

Pe lângă calificațiunea recerută competenții au de a dovedi: etatea, aplicațiunea de până acum, cumcă corporalmente sunt apți de a satisface cerințelor oficiului, moralitatea, și că posed limba maghiară, germană și română.

Brassó, în 4 Septemvrie 1905.

Dr. Frideric Jekel m. p. vice-comite.

1857,1—1

**AVIS!**

Dr. ILARIE JENEI avocat și-a deschis cancelaria advocațională în Brașov, Târgul inului nr. 26.

7—10

**Avis!**

Suberisul are onôrea a face cunoscut On. public și în deosebi episcopilor bisericesci, că am deschis în Brașov o fabrică de luminări de cêră curată și parafină

sub firma IOAN PETCU. Prima fabrică de lumină de cêră și parafină din Ardeal.

Sunt în plăcuta poziție de a executa comandezele exact și prompt și prețuri forte convenabile.

1858,1—90.

**De inchiriat imediat**

2 odăi frumoșe mobilate, una mare cu 3 ferestri, și una mai mică cu 2 ferestri spre stradă cu intrare separată, eventual și bucatărie, în strada neșă Nr. 35.

1847,1—1.

**Conținutul următorilor articoli**

higienței sunt întrebunțați de cei mai renumiți profesori și medici, și sunt declarați de forte bun!

**Senegin** contra tusei, reșușelii, durerii de piept, ofitei, tusei măgărești, catarului, astmei, greutateii de respirat, lungorei și tusei sece. Vindecă sigur și repede. — Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

**Capsic unsore** contra durerii de ôse, podagrei, reumatismului recelilor, durerilor de cap, de dinți și nervi, precum și scrintiturilor. Cele mai îmbătrinite bôle le vindecă. — Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

**Centarin** contra morburilor de stomach, precum lipsa de apetit, mistuirea rea, catarul și aprinderea de stomach, grêtă și vomare, șgirciurile cele mai grele, Leac sigur. Fotosește și la curățirea sângelui. — Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

**Kaliodsarsaparil** mijloc escelent pentru curățirea sângelui la sifilis, morburile tinerețelor. — Prețul 1 sticlă 2 cor.

**Laxbombs** închiderea scaurului e cauza durerilor morburii, precum palpitatea de inimă, amețeli, durerii de cap și altele. Deci cine suferă de încheierea scaunului, numai decât se comandeză Laxbombs, zaharele purgative, plăcute și dulci la gustat. — Prețul 1 coronă.

Faceți încercare despre ori-ce articol și Vê veți convinge. (1—10.)

Cornel Demeter,

apotecar în Szászváros, Piața școlii nr. 39.

Brașov, 1905 luna Septemvrie

**P. T.**

Am onôre a Vê anunța, că

Salonul meu de ras, tuns și frisat

întemeiat la 1856, care a fost până acuma în Strada Vămii nr. 22

începând cu ziua de 29 Septemvrie

I'am mutat tot în Strada Vămii Nr. 27

(lângă Biserica catolică).

Cu ocasiunea acesta mi-am lărgit salonul, necruțând cheltueli și ostenelă, silindu-me să-mi ridic întreprinderea ca să corăspundă cerințelor celor mai înalte. — Am aranșat local deosebit atât pentru domni cât și pentru dame, pentru manioare (ingrijirea mânilor), ingrijirea feței, pieptenatul de dame și văpsitul părului.

Exprimându-mi recunoștința pentru sprijinul de până acuma, fie-mi permis a Vê adresa rugarea, să binevoiți a-mi da concursul și în viitor. Din parte-mi imi voi da totă silința, ca prin zel potențat și pricepere să mă fac vrednic de sprijinul D Vóstră.

Cu deosebită stimă

Ludovic F. Kászonyi, friser.

(1855,1—4).

În timpul mutării, Sept. 29 până la 7 Oct. rog a sprijini filiala mea din Strada Porții Nr. 69.

**Mare asortiment.**

Gratis!

Gratis!

Mai de giaba

fără nici o plată pe d'asupra capătă un tablou executat senzațional în mărime naturală. După ori și care fotografie cine cumpără în valoare de 20 cor.: Sticlărie, Porcelan, Lampe, Oglinđi, Tablouri, etc. la

Mihály A.,

Magazin de Sticlărie, Porcelan, Lampe, Oglinđi etc.

Târgul Straclor.

1849,1—24.

**Mare asortiment.**

**ȘCOLA privată de musică KAISER**  
concesionată.

WIENA 7, 8 și 11 Bezirk. — Anul scolar al 32-lea.

Școlă pentru tôte ramurile de musică vocală incl. Opere și Operete. Anual 300 frecvențanți interni și streinătate. Curs pentru examene de stat (October, April) Curs feriat (Iulie, Septemvrie). 126 candidați din școlă au depus examenul de stat, o parte cu distincțiune. Cursuri pentru artiști. Cursuri speciale pentru profesori de pian. Curs pentru dirigenți de musici. Candidaților li se oferă oasăia a dirigia. Secție pentru instrucție teoretică pe cale de corespondență. Reprezențați cu cor mixt, orchestră, concerte, Operă și Operete. Puteri didactice principale Friedrich Materna, cântăreță c. r. camerală, Rosa Streitmann, Franz Ondricek, Dr. M. Dietz, docent la univ. și membru al comis. de examinare de stat. M. Jentsch, Ludv. Kaiser, Wilh. Prautner, Director R. Kaiser etc.

Prospecte și informații se dau de cancelarie: VIEN, VII/I Zieglergasse 29.

Conspect al familiilor de încredere, care primesc școlari cu pension.

Om e obicinuit a bea cacao, și examineze în interesul său propriu noua marcă a lui

Joan Hoff  
**CANDOL-CACAO**

care în urma puținului său conținut de grăsime nu conturbă mistuirea, ci e foarte ușor consumabil.

**Candol - Cacao**

posede afară de accasta față de toate soiurile de cacao avantajii normativ, ca pe lângă

bunul gust cel mai fin este cu mult mai ieftin și din cauza împreunării sale cu malț este totodată foarte nutritor.

O probă cu candol-cacao duce la întrebunțarea continuă a aceluia.

Pachete à ¼ kg. 90 fil. | Să capătă în fiecare băcanie și neguțătorie de articoli coloniali.

» à ½ » 50 »

Veritabil numai în pachete cu marca Leu.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fil. se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tutungeria de pe parcul Rudolf.